

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyedévre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K. Tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 100 szóig 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltnék. Nyílt-tér sora 1 K. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések, kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

A váltó pusztításai.

(F. M.) Egy egyszerű kis blanketta váltó és de sok ember életét rontotta már meg s ki tudja, még hányak az erkölcsi és anyagi bukását idézi elő? A váltó a könnyelmű adósságcsinálás legbiztosabb eszköze. Mi kell hozzá. Egy-két aláírás és rendelkezésre áll a pénz. De csak addig, ameddig! A könnyen szerzett pénz könnyen elfogy s csakhamar kimerül a személyes hitel, a váltó-manővernek vége szakad s a leszámolás kegyetlen órája.

Pokoli találmány a váltó, mely hatalmas erkölcsi-alap hiányában csakhamar megroványba dönti a gyengébb jellemeket, ahonnan alig van szabadulás, menekvés. Az emberek gondolkozása, érzelem-világa, erkölcsi-különböző, az életmód és megélhetési viszonyai változók; józan észjárás és erkölcs kell hozzá, hogy földi pályán ki-ki tisztességgel, becsülettel végezze. A mai kor gyermekei mohón szívják magukba az élet örömeinek kábító nedűjét, nem ismernek mérsékletet és lemondást semmiben. A jó mód után való kapzsi

törekvés, az urhatnáság és nagyizolás határt nem ismerő szenvedéllyel tör utat s az emberek vágyai kielégíthetetlenek.

Az egyszerű kis vískóban, szegénységben született gyermek, lassanként fölcseperedve kilép az élet porondjára, ott látván jólétet, pompát, csillogó fényt: nem kérdezi, nem keresi, nem kutatja, hogy honnan, miből, hogyan támad az a jómód, pazar élet és ragyogás; szívében gyökeret ver a vágy majmolni a többit, többnek látszani, mint a mi s nagyobbra vállalkozni, mint a mennyit ereje megbír. Az egyszerű, kevés igényű szülők gyermeke mindjárt az önállóság kezdetén, már az első berendezkedésnél váltót ír alá, hogy a nagyizolás hóbortjából keletkező vágyait kielégíthesse. A szerény kis lakás, melyben született, nevelkedett, nem felel meg többé: tágas, diszes palota kell. A régi, kopott bútorok zsibárushoz, vagy a szemétre kerülnek s helyettük értékes müdarabok, fejedelmi tárgyak kellenek a nagy uri lakásba. Minden fölszerelésnek ujnak, előkelőnek, izlésesnek és drágának kell lennie, mert ez az uras, ez a modern, ez a sikkes. A mai emberek

boldogsága nem az egyszerű megelégedettségben, lelki békességben rejlik; hanem a nagyizolásban, az idegölő versengésben, az egymáson való tultevésben. A fényezés talán soha se volt annyira kifejlődve, mint ma. S ez teszi annyi emberre elviselhetetlenné az életet.

A nagyuri életmód rengeteg pénzbe kerül. Töri, zuzza magát mindenki; a létért való küzdelem elkeseredett harcban nyilvánul s az utak, módok és eszközök gyakran nem épen a legválasztékosabbak. De miféle létért való küzdelem ez a mai? Nem a megélhetés, nem a nélkülözhetetlen szükségletek biztosítására irányul a mai küzdelem: hanem a csillogás, pazarlás, mindenütt és mindenben való szereplés, föltűnés viszketezségének kielégítésére. Amikor a megfeszített szorgalommal kifejtett munka gyümölcse, az egészséges számítás alapuló polgári haszon kevésnek mutatkozik a tulhajtott igények szolgálatára, akkor következik a merész vállalkozás, a váltókkal üzött légtornászat, melynek a vége rendszerint nyaktörés.

A paraszt, ha cséplőgépet vesz, váltó-

"SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Egy falusi „légy ott”.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

— Ej beh rosszaznak ezek a csizmák! se talpa, se szára, se feje, az egész nem érne meg annyit, mint a mennyit megér; nem is csoda, hiszen két kerek álló esztendeje mult szilvaifőkor, hogy vevődött. Mikor új volt, csak úgy eszegett-ropogott s né, most még akkora jó sincs benne, mint a kicsi körmöm feketéje. Én édes jóistenem! ha nekem egy pár új csizmám lenne — ahajtott Sulyokné — beh elfelejteném azt a sok kízfájdalmat, azt a sok keserű könnyhullatást, engemet két kerek esztendő alatt ért!

— Hát ugyan miféle sok lelkifájdalmad és keserű könnyhullatásod volt két év alatt, hogy így panaszkodol, mint a kárvalott cigány? — kérde Sulyok uram.

— Hát az, hogy vasárnaponként nem mehettem a templomba, hogy ott másokkal együtt is imádjam az Istent, ez az egyik; a másik pedig az, hogy az arcom majd kigyuladt, a szemem majd kiégett a szégyentől, mikor itt, vagy amott szilvási kislány kellett megjelennem. A multkor is a szilvási Janimat a bíró házához kellett vinnem, hogy a doktor ur beoltsa; ott volt az egész asszony-népség — már a kiknek beoltás alá eső

gyermekük volt — s mindeniknek a szeme rajtam, azaz hogy a lábamon akadt meg; a harmadik az, hogy kigyulmednek mindennap elakad a nyelve, botlik a lába; negyedik az, hogy az a ménkő nagy pipa sohasem esik ki a szájából; az ötödik az, hogy görbe utakon jár; a hatodik az, hogy miféle görbe utakról beszélsz? — kérde méltatlankodva Sulyok uram.

— No-no, csak csendesesen, én nem akarok „trabát” csinálni, nem akarom a szomszédságot ide csóditeni; a hogy eddig eltelt, ezután is eltelik valahogy, csak éppen Erdőszentgyörgyön, a holnapi vásáron vegyen nekem egy pár csizmát, mert itt a tél a küszöbön s így csak nem járhatok.

— Hm. Könnyű azt mondani: vegyen csizmát, de mivel, ha nincs a zsacsókában? Hej asszony, asszony! te nem tudod, hogy a mai világban milyen nehéz elévenni a pénzt. A mi kicsi volt, tegnap az adóba fizettem s így nem tudok neked csizmát venni; de ne busujl, mert ha a jó Isten életemnek kedvez, veszek valamikor.

— Valamikor? oh! milyen szomorú vigasztalás.

Sulyok uram másnap mégis felcizihelődött, hogy a vásárra menjen, mert — a mint mondá — fontos dolga akadt.

Igen ám! Csakhogy Sulyok uram nem egyenes uton indult a vásárra (miért is van annyi

görbe út?), hanem előbb elment „kilincselni” Salamonhoz, onnan pedig mikor egy kicsit pihent, betért Kati felebarátnéjához megmondandó neki, hogy ma este „legyen ott”, mert meg akarja lepni.

Kati mosolygott s örömeiben Sulyok uram nyakába csimpajszkodott, miért ne? sokszor hallotta ő a paptól: „Szeresd felebarátodat” s aztán az elmélet csak elmélet, gyakorlat a fő. Kati tehát igent mondott.

Mit tud hozni nekem ez az ember? — gondolkozott, tépelődött Kati. Áhá! Most emlékszem, mit ígért volt a legközelebbi találkozáskor. Oh! ha azt hozná!

Sulyokné asszonyon mindig meglátszott, ha férje és a Kati közötti viszonyról valami hírt hallott, de indulatain mindig tudott annyira uralkodni, hogy érzelmeinek nem adott hangos kifejezést s tán éppen ezen csendes természete bátorította fel Katit arra, hogy Sulyokné felkeresse. Lehetett más ok is, ki tudja? Elég az, hogy Kati bekopogtatott Sulyoknéhoz.

— Nem kérni jöttem — mondá Kati, hanem egy ajánlatot tenni s ha szíves lesz meghallgatni s ajánlatomat is elfogadni, tán jobbra, fordul minden.

Sulyoknéban a vér egy kissé megmozdult, a mint meglátta Katit, de nem tört ki, csak ennyit mondott: No, rajta hát! ki vele!

val fizet; a varróleány váltóra szerzi be a Singer-manisát; a jól kifésült uracs, aki szereti a pezsgőt s nagyokat és gyakran mulat, váltót ad a főpinczérnek; az iparos, a kereskedő váltóra dolgozik; a kis és nagy hivatalnok, pap, katona és színész egyaránt váltózik, szóval az egész világ váltólázban szenved s uszik a szennyes árral, mely nagyon gyakran foltot ejt a legtisztább jellemre is, vagy ha éppen a jellemnek nem is árt, elsodor és maga alá temet.

A gyakorlati élet száz meg száz példával igazolja, hogy egyes emberek, akiknek annyi ingatlanuk nincs, ahova a fejüket nyugalomra hajthatnák, akik annyi vagyonnal se rendelkeznek, mint a kosaras tót, a ki vásárról-vásárra jár s összes holmiját a hátán hordozza; — érdekösszekötések révén a személyes hitel kizsákmányolásával százezreket mozgósítanak s oly üzletek lebonyolítására vállalkoznak, melyre a tisztesség és becsület egyenes útján járó ember gondolni se mer. Egy-két szerencsés kísérletező példáján buzdulva próbálkoznak mások is, egy ideig fönn lebeg a magasban számításuk léghajója s a mint a kedvezőtlen szél elkapja az üres gömböt, a merész hajós veszve van.

Előttünk játszódnak le az élet legváltózóbb drámái, látják a próbálkozások száz meg száz faját s már előre megszoktuk mondani, hogy ennek, vagy amannak a vakmerő kísérletezésnek nem jó vége lesz; a baljóslatu sejtelem rendszerint megvalósul, mert hiszen több mint bizonyos, hogy aki jégre megy tánczolni, kitöri a lábát s hiába áll előttünk annyi szomorú példa, hasztalan mutatunk a baj okára: a helyzet nem javul, a meggondolatlan, irányt vesztett, könnyelmű élet minduntalan áldo-

zatokat kíván s megdöbbenő módon szaporodik az öngyilkosok száma.

Egyik váltó követi a másikat s a mindig ki nem merült a hitel, lehet jól élni, urat játszani, a nagynál nagyobbakat látszani; de amint a tulfeszített hur elpattan, vége a muzsikaszónak, vége az uri életnek, vége mindennek; gyakran a jó mód-dal bukik a becsület s a becsülettel az élet is sirba hanyatlik. A könnyelmű ember, ha szorul a kápca s a hitel kifo-gyott, hozzányul a más pénzéhez is, mintha kölcsönvettpénz volna, úgy bánik vele s ez az „enyém és tied közti tévedés“ a büntető törvénykönyvbe ütköző cselekményt képez, melyet hétköznapi nyelven lopás-nak, vagy sikkasztásnak nevez a világ.

A mai egészségtelen viszonyok, félszeg gondolkodás, szecsessziós életmód, megromlott erkölcsök, nagyuri hóbortok, eszeveszett fényűzés, vakmerő vállalkozás és váltó-sport sok, nagyon sok siralmas áldozatot fog még követelni, míg az elretentő példák hatása alatt megtisztul a meg-mételyezett közerkölcs s a száműzött tisztesség, a bujdosó becsület visszatér régi otthonába s a családi tűz körül föléleszti az igazi meglegedettség, boldogság jó-tékony melegét.

Törvényt kérünk, első sorban is szigorú törvényt a határt alig ismerő személyes hitel korlátozására; kérjük a váltótörvény revízióját s a biztos fedezet híjával, csupa hitelműveletek alapján kísérletező merész vállalkozók próbálkozásait csalás-nak minősíteni; a megrendült közerkölcs csakhamar javulni fog s az Amerikába gyors hajóval utazók, valamint az öngyilkosok száma megapad.

A legtöbb erkölcsi és anyagi romlás-

nak a könnyelmű adósságicsinálás, a lehetetlen személyes hitel nyújtása képe a valódi okát s ennek leghatalmasabb köze — a váltó.

Inkább legyen a váltóforgalom kisérsége csak az emberek erkölcsi javulása, amely jóléte nagyobbodjék. Kényszerítsük az embereket a saját igazi értékük gyümölcsös élvezésére, szorítsuk nélkülözés, lemondás árán a takarékos, de minden ízében tisztességes és becsületes kenyérkeresetre életmódra. (Pestvármegye).

Az erdélyi birtokrendezés gyorsítása.

Sándor igazságügyminiszter a lefolyt évek kedvezőtlen gazdasági eredményeinek számbavételével gondoskodott arról, hogy az erdélyi tagosítás továbbfejlesztésére a tárcza kellő eszközökkel rendelkezék a jövő esztendőben. Az igazságügy és pénzügyi kormányok közt 1901. évben lezárt megállapodáshoz képest ugyanis az erdélyi birtokrendezési ügyek gyorsítása céljából 400.000 koronáig dotálható alap szerveztetett. Ennek az alapnak az utolsó 40.000 koronás részlete a folyó évben felhasználtván, nehogy birtokrendezés fennakadjon, az igazságügyminiszter a jövő évben eszközözendő tagosításokra 40.000 koronát kér a törvényhozástól.

A miniszter és a betegsegítő-pénztárak.

nyiregyházi kerületi betegsegítő-pénztárnak a kérvényére válaszolva, a kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a pénztári tagoknak a testi fogyatkozásaik pótlására szolgáló gyógyászati segédeszközök, mint pl. mankó, sérvkötő, szemüveg stb. a törvény rendelkezéséhez képest csak husz hét éven át szolgáltatandó ki ingyen. Az esetben, ha a husz hét elteltével a szükséges gyógyászati segédeszköz hiányában a biztosítottnál keresetkésztelenséget okozó betegállapot újból előállana, az így újból bekövetkező betegségek esetében a gyógyászati segédeszköz ismét csak husz hét tartamára újból nyújtandó. Egyben kijelenti a miniszter, hogy a törvény csak a táppénz elvonására jogot, de a kórházi ápolási költségek kifizetésének megtagadására nem.

— Ma este — kezdé Kati — 9—10 óra között legyen a faluvégén levő kenderföldjük belső bütijénél, a nagy fűzfa alatt, mert férje részéről meglepetésben fog részesülni, de hogy a férje ne ismerje fel, vigye el a nagy ruháját, huzzon a lábaira csizmát s aztán mikor a férje megérkezik, ne ellenkezzék vele s a mi fő ne ismertesse meg magát.

— Kati! van két éve, hogy maga a lábát ide be nem tette. Most azért jött ugy-e, hogy rászedjen, bolonddá tegyen, kicsufoljon?

— Ha asszonyom a szivem fenekére látna, meggyőződhetnék arról, hogy én a mai napon a megjavulás útjára léptem s azt akarom, hogy férje is legyen más ember, mint eddig volt; azt akarom, hogy ez által a maga helyzetén is javítsak, lelkifájdalmait oszlassam. Szóval azt akarom, hogy legyen olyan boldog, a milyen egykor volt s én hiszem, hogy ha ajánlatomat elfogadja, minden jobbra változik. Ne feledje, a miket mondtam — mondá Kati — s azzal eltávozott.

— Istenem! ez az asszony vagy ördög, vagy angyal; ha ördög s azért jött, hogy kísértsen, még hatalmába kerithet; ha angyal s azért jött, hogy könnyeim letörölje, akkor az Isten küldötte. Mindegy, elmegyek, jöjjön, a minek jöni kell.

Sulyokné a szomszéd asszonyától valami ürügy alatt csizmát kért, ruhát vett magára s mint a ki lopni indul, úgy 9 óra körül nagy óvatosan elindult a nevezett helyre.

Soha „légy ott“-ra kedvezőbb időjárás nem volt, mert éppen ekkorra irta a lőcsei »naptárkalendárium« csináló az ujságot, tehát holdvilág nem volt; a csillagok a felhők mögé rejtőztek, hogy ne lássanak semmit. Aztán milyen édesen ringatta a déli szél a faleveleket! Sulyokné célhoz ért s alig lehetett ¼ óráig ott, megérkezett Sulyok uram is.

Sulyok körülnéz, nem lát senkit. Halk, csendes hangon kérdi:

— Itt vagy-e Kati?

— Itt vagyok, susogja még halkabban Sulyokné.

— Jól tetted, hogy eljöttél, a mit régebben ígertem volt, elhoztam. Ezt a tordai pogácsát tedd el, ezt pedig — odanyujtván egy csomagot — holnap felpróbálhatod, most jer közelebb, így ni. Jaj beh forró a te ölelése, oh beh édes a te csókokod; oh! ha az én feleségem ölelése, csókolása is ilyen boldogító volna!

Sulyoknének bármennyire tetszett is a „légy ott“, mégis sietett szabadulni, nehogy a csere kitudódjék. Egy ölelés, egy-két csók s azzal magához véve a csomagot, igyekezett hamarabb haza jutni, mint férje. Haza érkezve a pogácsát és a csomagot »nyugdíjba« tette. A férj is nemsokára megérkezett. Sulyokné nem tett semmi szemrehányást, sőt oly csendes, oly békésen viselte magát, mintha a Jób pátriarka lelke lakozott volna benne. Lefeküdtek. Sulyoknének máskor is voltak álmatlan éjszakai, de akkor a gon-

dok nyugtalanították, most meg az öröm miatt nem tudott aludni.

Másnap alig virradt, felkelt, a csomagot elvette, kibontotta, tartalmát kivette, felhuzta, úgy jött-ment, úgy »kasmatolt«, hogy Sulyok uramnak is fölkellett ébrednie.

— Te asszony! Miféle csizma van a lábaidon?

— Ez egy »fajin« borjubőr csizma!

— Hol vetted? Mikor vetted? Kitől vetted? Hogy vetted?

— Kigyelmed vette az erdőszentgyörgyi vásáron, hogy mennyivel, azt kigyelmed tudja legjobban.

— Én aztán tudom nem!

— Ezt aztán tudom kigyelmed.

— Tán megbolondultál, hogy így beszélsz vagy engemet akarsz bolonddá tenni?

— Dehogy! Hát nem tudja, mikor az este kenderföldünk végénél, a nagy fűzfa alatt adta s azt mondta: Jaj beh forró a te ölelése, oh! be édes a te csókokod! Oh! ha az én feleségem ölelése, csókolása is ilyen boldogító volna! De hiszen itt van ni, ezt a tordai mézes pogácsát is kigyelmed adta.

A férj lehorgasztotta fejét s csendes, töredezett hangon csak ennyit mondott:

— Keserű orvosságot adtal be asszony, de meglásd használ. Hej Kati! Kati! ez a te munkád.

Ez ám a »légy ott«!

József János.

Községi előjáróságok és faiskola-kezelők szíves figyelmébe.

A „Székely-Udvarhely” mult évi decembere első két számában törvényhatóságunktól egy igen fontos és üdvös szabályrendelet tétetett közzé a faiskolákról és fásításokról. Nem célom e szabályrendeletnek a részletezése, csupán egy pontot ohajtom ez alkalommal feldolgozni s ez az, amely a községi előjáróságoknak kötelességévé teszi, hogy a meglevő, illetve 400 □ öl területű faiskolájukról a helyes, okszerű kezelés szempontjából elkészített üzemtervet ez év novemberéig a járási mezőgazdasági bizottsághoz terjesszék.

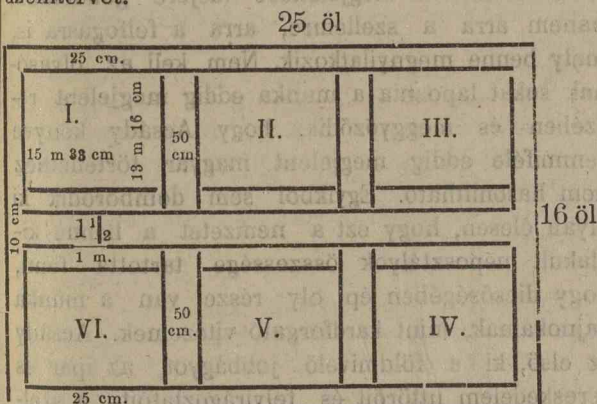
Hogy a községi előjáróságok mennyiben tettek eleget e rendeletnek, erre nézve sajnos a tapasztalat, mivel ez év április havában a legtöbb még tudomással sem bírt róla...

Az alább közölt üzemterv-formával többek kérését teljesítem

Az üzemterv megállapítása fontos dolog. Tekintettel arra, hogy a talajnak, midőn abból a felnevelt fák kikerülnek, néhány évi pihenőre van szüksége; továbbá arra is, hogy a faiskolából évente egy bizonyos mennyiségű jól nevelt fának kell kikerülnie: okvetlen szükséges, hogy a faiskola jól átgondolt üzemtervvel birjon. Üzemterv nélkül lehet ugyan fákat jól, rosszul nevelni, de rendszeres faiskolát fenntartani nem.

Az üzemterv elkészítése előtt gondolni kell arra, hogy évenként hány és mekkora tábla kerül beültetés alá oltásra alkalmas vadcesemetekkel, továbbá, hogy meddig neveltetnek a fák a táblában és hány évi pihenésre van szüksége a talajnak.

Ezek után nem lesz nehéz összeállítani az üzemtervet.

E kép egy 400 □ öl területű faiskolát ábrázol, melynek hossza 25 öl = 47 m. 40 cm., szélessége 16 öl = 30 m. 33 cm. A hosszából használhatatlan részek: a két végén a kerítés mellett 20—20 cm., összesen 40 cm., a három tábla közt levő két ösvény 50—50 cm., összesen 1 m. 40 cm. Használható rész tehát 46 m., mely három részre osztva adja egy táblának a hosszát = 15 m. 33 cm., 60 cm. sortávolsággal egy táblában lesz 25 sor, fennmarad 33 cm., mely két részre osztva, a két szélső sor mellett hagyandó el. A szélességből használhatatlan a főút 1½ m., a főút mellett két szegély 1—1 m., a két oldalon 25—25 cm., össz. = 4 m. Használható rész 25 m. 33 cm., két részre osztva a táblák szélességét, adja = 13 m. 16 cm. 50 cm. csemetetávolsággal minden sorba 26 drb esik, a fennmaradt 16 cm. két részre osztva a sorok két végén hagyandó. Egy táblába ilyen beosztással 650 drb csemete szükséges, mely az évi hozamot tenné.

A mint látható e faiskola — tekintettel kis területére — hatos forgóra osztatott be; elegendő is gondozás mellett.

Mivel kis területen dolgozunk, nem adunk külön forgót a csontmaguaknak, kopáncsosoknak és bogyósoknak (eperfa), hanem az almafélékkel egy táblában, egy ideig neveljük...

Tudjuk, hogy vármegyénkben még mindig kevés a nemes alma- és körtefa, ezért a főszűlminél nagyobb hozam előállítására helyezendő.

Tehát a 25 sorból 12 sor alma, 8 körte, 2 sor szilva, 1 dió, 1 cseresznye és 1 eper. Ezen sorokból újból azon fajtáknak juttatunk többet, melyek égalji viszonyainkban legjobban tenyésznek.

Ezen beosztásra mindenki a célszerűségnek megfelelően változtat.

Évenként csak egy táblát állítunk be.

Ha a faiskolát 1903-ban vesszük rendszeres üzembe; 1902. év őszén az I. sz. táblát megforgatjuk, 1903. tavaszán teleültetjük oltás alá alkalmas vadcesemetével; 1903. év őszén megforgatjuk a II. táblát, 1904. év tavaszán teleültetjük; így megy évről-évre tovább, míg 1908-ban be lesz állítva a VI. tábla is.

Ez idő alatt természetesen táblák is üresedtek ki: az I. 1906. évben, utána egy évre a II. stb. A kiürült tábla beültetésétől számítva a 7-ik évben kerül újra beültetés alá...

Ma, midőn a székelység megmentéséről anynyi szó esik: faiskoláinknak ilyen tervezetben való kezelését tekintjük egyik mentési ágnak, mert hogy néhány év leforgása alatt népünk anyagi helyzetén lendítünk — tagadhatatlan.

György Sándor
faiskola-kezelő.

Tan- és nevelésügy.

Tanítók gyűlése. Egy évi hallgatás után ismét összejöttek tanítók, hogy megbeszéljék saját ügyeiket, hallgassák egymás előadásait, eszmét cseréljenek a napirendre hozott kérdések felett. Az Udvarhelymegyei Tanítóegylet Udvarhely járási fiókköre ült össze ez alkalommal folyó hó 6-án Székelyudvarhelyen, a községi iskola egyik termében. A diszes társaság sorainak élén ott látjuk Sándor Mózes kir. tanácsos, nyugalmazott, Sziklay P. Gyula jelenlegi tanfelügyelőt s az érdeklődő tanügybarátok közül is többeket. Tízre járt az óra, midőn Lázár József köri elnök lelkes beszéddel az ülést megnyitotta, köszöntve a megjelenteket, üdvözölve mind a két érdemes tanfelügyelőt; megemlékezve a gazdasági ismétlőiskolák új szervezeti szabályáról, nemkülönben a tanítói fizetések ügyéről is. Ennek elhangzása után Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelő szólott szívből szívhez, egy egész, szép jövő minden reményével, ideális lelkesedéstől, nemes ámbitiótól áthatott, szellemes beszéddel. Hogy nemes eszméi, kifejtett helyes vezérelvei, osztatlan elismeréssel találkoztak, mutatja azon fényes ováció, melyben a megtestesült érdemet és a jövő reményének legbiztosabb zálogát egyformán ünnepelte a tanítótság. A mult ülés lefolyásának hiven megfelelő jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után, Gyerkes Mihály tartott előadást a phonomimikáról, ismertette értekezésében annak főbb momentumait, kifejtve feltétlen előnyeit a hangoztató módszer felett. Állításainak beigazolására pedig gyakorlati tanítást is tartott, melyen rövid egy negyed óra alatt kézzel fogható szép sikert és eredményt tudott bemutatni. Érdekes és kedves vitatkozás indult meg a phonomimikusok és a phonomimika ellenesek között, mely az utóbbiaknak minden kifejtett erős érvei és bizonyítékai dacára is az előbbieik győzelmével végződött; egyakaratulag köszönetet mondva pedig Gyerkes Mihálynak azon fáradságos munkásságáért, hogy egy egészen új eszmének, egy jobb jövőt ígérő módszernek köztünk való meghonosítására oly kitartó igyekezettel dolgozik. Fejes Károly lépett most a dobogóra s mély érzéssel, erős tüzzel szavalt el néhai Balog István tanfelügyelőnek „Napszámok” cz. gyönyörű versét. A bőséges taps és éljenzés lecsillapultával, melyet Fejes szavaltata valóban megérdemelt, tanügyi életünknek egy új jelenségét a közoktatási miniszter által csak imént kiadott községi iskolaszéki utasítást ismertette röviden és világosan, Péter Gergely rámutatva egy

pár igen jeles pontjára, ezen új rendtartást és szervezetet követelő utasításnak. Veres Ferenc szavaltá még Kertész Albert tanítónak „A hon leányaihoz” czimű és hazafias érzéstől áthatott versét; mindnyájunk tetszésére és gyönyörködtetésére, mely után a jelentésekre került a sor. Egy pár lényegtelenebb jelentés tudomásul vételével Heteser Kálmán terjesztette elő indítványát, a fizetés rendezésnél való állás foglalásunkra nézve, ismertette a szönyegre hozott azon tervet, mely a tanítókat az altisztekkel és szolgálakkal sorozná egy fizetési osztályba. Mély levertség és nyomott hangulat közepett hallgatták végig a fizetés rendezést ismertető összes hozzászólásokat a jelenvoltak és a meghatározottabb hangon követelték, hogy Magyarország tanítóóságának 30 évi ígérgetés után rendezzék a fizetését igazságosan, az állami tisztviselőkével egyformán; ezen határozott kívánságának a kör kifejezést az által adott, hogy egy memorandumot szerkesztett és azt a folyó hó 9-én Budapesten tartandó országos ülésen való bemutatás és tovább juttatás céljából átadta a kör ezen ülésen való megjelenésre kiküldött két képviselőjének, Bőjte Béla állami és Lázár József községi tanítóknak. Még egy lelkesítő beszéd hangzott el a Benedek Elek szerkesztésében megindítandó, tanügyi politikai és általános érdekű „Magyar Világ” czimű napilap pártolása érdekében, melyet a jelenvoltak mindnyájan megrendelnek és érdeméhez képest terjesztenek. Kisebb jelentőségű indítványok és a jövő ülés helyének Székelyudvarhelyre való kitűzése után a Koronkai-féle vendéglőbe vidám közebédre gyülekeztek a kultura egyszerű, de lelkes munkásai, hol kitűnő hangulat mellett számos pohárköszöntőben éltették az érdemeseket.

Színház.

A mult hét péntekjén D'Emery és Cormons „Két árva” czimű erős hatású francia boulevard drámája adatott, szépen telt ház előtt, mely az összes szereplőket, de különösen G. Rápolthy Katinkát (Henriette), Haraszi Miczit (Louiset), Simon t (Pierre) és Szarvasit (Jaques) zajosan megtapsolta.

Szombaton „Morilla” czimű operette került színre először, melynek zagyva, érthetetlen szövegét a classikusan fenséges zenéje mentette meg; majdnem minden egyes számát megtapsolták, sőt egyes számokat meg is ismételtettek. Az előadás kiválóan sikerült és egyik szép képlet a másikat váltotta fel, a mi kétségtelenül a mi derék rendezőnk nagyérdeme; a nehéz zenei részek betanításáért és vezényletéért Szenger karnagy érdemel feltétlen dicséretet. A czimz szerepet Solti Vilma, a ki ez estén jól volt disponálva, gyönyörűen énekelte és ma még a játékával is meg lehetünk elégedve. Nagyan támogatták Heltai és Szarvasi, a kik szintén igen szépen énekeltek, valamint Tábori és Gulyás, a kik szerepeiket igyekeztek mulatósággá tenni. A közönség kitűnően mulatott és a legjobb hangulatban távozott.

Vasárnap délután a vén Reinhold (Gulyás) köhögte végig Raupach borzalmas drámáját: „A molnár és gyermekét”; de már csak kevés közönség siratta Konrád (Simon) és Mária (G. Rápolthy Katinka) szomorú szerelmét. Este Géczy István: „A régi szerető” czimű énekes népszínművét láttuk, mely reánk azt a benyomást tette, mintha a különben érdemes szerző elvesztette volna teremtő erejét; a darab egy langymeleg paraszt szerelmi história, melyet inkább a mellékalakok tartanak felszínen. Simon és Szabadosné igyekezete kárba veszett, nem tudták a közönséget felmelegíteni; Szarvasi nagyon jó volt Misi szerepében, de annál rosszabb volt Koltai, a kinek alakítása inkább az operettebe, mint a magyar népszínműbe illett volna; kisebb epizód szerepeikben jók voltak: Tábori, Gulyás, Deréki, Heltai.

Hétfőn ismét a Guthi és Rákosi cég egy újabb termékét: „A képviselő ur” czimű új vígjátékot ismertük meg; szakasztott mása az ő többi darabjaiknak; sok jó és rossz viccz, sok drastikus jelenet és néhány sikerült jó alak. Színészeink mindent elkövettek a siker ér-

dekében, a mi annyira sikerült is, hogy a közönség az előadást kedvezően, sok taps kíséretében fogadta. A féltékeny menyecskét G a b á n y i n é, a nagyanyóst Ger ő Ida szép hatással játszotta, a férfiak közül ismét Gulyás és Tábori fejtettek ki egészséges komikumot. Kisebb szerepében, mint műkorcsolyázó G a b á n y i ügyeskedett, míg a többi szereplő alig jutott szóhoz.

Kedden Souppé hatalmas zenéjű operetteje: „Boccaccio” vonzott nagy és hálás közönséget, mely mohón élvezte a pazar dallamokat; ebben az egy operetében több zene van, mint három modern angol darabban és minden énekszám olyan melodikus, hogy nem győzünk eltelni a lélekemelő élvezettel; a szövege is elég mulatságos, kivált ha három olyan komikus játsza a vezérszerepeket, mint: Gulyás, Tábori és Heltai, a kik a jó kedvben és mókákban egymással vetélkedtek. A czimszerepet Koltai játszta, Fiamettát pedig Solti Vilma; a mérlegük akként dől el: hogyha Solti úgy tudna játszani, mint Koltai, viszont Koltainak annyi hangja volna, mint Soltinak, úgy mind a kettővel teljesen meg lehetnének elégedve. Szabadosné (Izabella) és Gulyásné (Bertrice) eléggé jók voltak és jó lett volna Szarvasi is, ha Pidro herceget több méltósággal tudta volna képviselni.

Szerdán „A postás fiú” új angol operette adatott, mely egészen olyan, mint a többi társai; semmi szöveg, sok ének, sok móka és sok táncz és ha végignéztük, magunk se tudjuk igazán, mit is láttunk. Persze a fővárosban a ballet, a nagy kiállítás megmenti ezeket az ephemer termékeket és jó ideig felszinen is tartja; nálunk a hatásuk kizárólag a színészek játékaól függ és a mi színészeink mindent elkövettek a siker érdekében, melyből az oroszánrészt, a czimszerepet játszó Gulyást illeti, a ki temperamentumos, élénk játékaával a legjobb kedélyben tartott bennünket; Koltai Szeréna ez estén elemében volt és a Gulyással énekelt és tánczolt duettekért sok tapsot aratott. Meglepő jó volt Gulyásné a mosonói szerepében; a kis Harasztai Miczi kedves volt és ügyesen csicseregte énekszámát. Szarvasi (Pott kapitány), Deréki (Pyke), Tábori (Cosmos) és Heltai jól illeszkedtek az összjátékba, mely elég gyorsan perdült le. A rendező még külön dicséretre is tarthat jogot az ügyesen csoportosított tánczokért, valamint Szenger karnagy kitünő vezényletéért.

Csütörtökön Rostand Edmonde világhírű színműve „Cyrano de Bergerac” került színre, Ábrányi Emil remek fordításában és a nagyszámú egybegyűlt közönség nagy élvezettel hallgatta, Rostand gyönyörű verseit. A darab szakt az újabb francia iránynyal és csupa poesis, szellem és idealismus minden sora; és ha a kitünő szerző ezzel is le tudja bilincselni hallgató-ságát, ez csak bizonyítéka annak, hogy az emberiségből a reális élet nem volt képes minden idealismust kiölni. A darabnak tulajdonképen csak három főalakja van: Cyrano, melyet Simon Jenő lendületesen, sok drámai hévvel játszott és ha egy kevéssel több galhumort tudott volna bele önteni, alakítását kifogástalannak mondhatnók. A második főszerep Roxane G. Rápolthy Katinka kezében volt, a ki poetikusan teremtetette meg a különben is rokonszenves alakot. Harmadik a sorban G a b á n y i (Christián), a ki a nem épen neki való nehéz szereppel elég tiszteességesen küzdött meg. Kedélytől duzzogó volt Tábori Ragueneav szerepében és előnyösen tűnt fel Erdős Le Brek kicsi, de nehéz szerepében. A többiek is mind lelkesen sorakoztak a főalakok körül, a rendezés is megtette a magáét és így örömmel számolunk be egy valóban sikerült, élvezetes színházi estről.

Pénteken a régi, de jó „Peleskei nótárius” jelent meg színpadunkon Deréki kitünő, minden tulzástól ment, jóízű magyar humorral előadott alakításában; ilyenkor sajnáljuk leginkább hogy ez a kitünő színész, nagy rendezői elfoglaltsága, de leginkább szerencsétlen lábaja miatt csak ritkán játszhatik nagyobb szerepekben. Színészeink dicséretére legyen mondvá, hogy a magyar irodalom e régi remekét oly ambícióval játszották, hogy szinte újdonság számba mehetett a kitünő előadás. Szarvasi mint Baczur Gazsi elemében volt, eredetien játszott, szépen énekelt; Gerő Ida klasszikus volt Tóti Dorka szerepében; a vasas németek: Tábori, Gulyás, Heltai, Erdős homéri kacaját idézték elő. Ezen kívül Tábori (Hopfer), Heltai (mexikói völegény) külön kabinetalakításokat mutattak be. A többiek is kicsinye, nagyja egyformán buzgólkodtak, hogy Gaálnak e bohózáti remekét a feledéstől megmentsék.

Udvarhelyvármegye lótenyésztése a múltban és jelenben.

— A székelyföldi kormánybiztos figyelmébe. —
Közlő: lengyelfalvi báró Orbán Ottó.

VIII.

Az elősorolt székely lótenyésztéseken kívül Udvarhelyszéken fennállottak még az ősi nemes-ség és a középbirtokosok lótenyésztései. Ezek közül első helyen állott Tarcsafalván Pálfi Dénes ménese, mely részben öröklés útján az egész Pálfi Dénes családfájához tartozott és az elhalt családtagok összes loállományait foglalta magában, létszámra mintegy 120—140 darabot. Miután a család minden egyes tagja loállományát az Erdélyben az abban az időben fennállott ménes-ekből szerzett legjobb apalovakkal keresztezte, oly magas sikert értek el, hogy a ménes, mikor az id. Pálfi Dénes birtokában összpontosult Erdélyben — a mánási kar méneseit sem véve ki — első helyen állott.

Miután id. Pálfi Dénes felismervén a birtokában levő kincset, azt fejleszteni igyekezett, ménese Erdélyben a főnemesi ménesek között az első helyet foglalta el, lovai a legmesszebb menő igényeknek is megfeleltek, mert testalkatra, magasságra, szépségre, magas vérre és különösen egyöntetűségre az udvarhelyszéki többi tenyésztéseket mind felülmúlták. A mit azon körülmény is igazol, hogy Erdélyben a szerb fejedelem részére kerestek egy négyes fogatot, a szerb fejedelem igényeinek megfelelő négyest pedig csak id. Pálfi Dénesnél találtak Tarcsafalván. Tőle vettek tehát a szerb fejedelem részére négy remek, egyforma 16 markos, sárga heréltet 4000 pengő forintért.

Midőn a most életben lévő Pálfi Dénest mint fiatal embert édes atyja id. Pálfi Dénes Kolozsvárra küldötte tanulmányait végezni, egy P a l á s t nevű világos pej kanczát adott neki háttas lónak, a mely annyira remek alkotású lo volt, hogy a mikor ifju Pálfi Dénes rajta kilovagolt, mindenki előtt bámulatot keltett és 500 darab császári aranyat is ígértek neki érte, de Pálfi Dénes lovát büszkén megsarkantyuzva, azt felelte, hogy az én lovam annyi pénzért nem eladó.

Megtartotta a kanczát és később, a mikor még atyja életében a gazdaságot és számos birtokai kezelését átvette, mint anyakanczát tenyésztésre nagy sikerrel használta. A ménest ifj. Pálfi Dénes egészen korunkig fenntartotta, annak kitünő voltát azon körülmény is igazolja, hogy a közelebbi időben az egész ménest József főherczeg ő Fensége vásárolta meg Pálfi Dénestől és jelenben az ő Fensége birtokában van.

A Pálfi-ménese után következett a Vargyasi Daniel-ménese, melynek loállománya gyönyörű, bővérű, tetszetős, nagyobb fajtájú lovak és igen keresettek voltak. Nem tudtak belőlük annyit felnevelni, hogy mind nagy árban el ne keljenek. Ezen ménes kiválóbb ivadéka a S i s k a-fajból származtak.

A Pálfi Dénes ménesének jelesebb példányai után nevelt és a Daniel-ménese kiválóbb ivadékaiból csoportosította össze Daniel Lajos vargyasi ménesét, melynek kanczaállagát elsőrangú ménekkel fedezteti és így ma Udvarhelyvármegyének neki vannak a legjobb minőségű és származásra nézve első rangú ménesei ivadékaiból származott lovai. A tenyésztésében felnevelt lovakat rendszeren a katonai loavatató bizottságok vásárolják meg és a katonai szolgálatokra igen alkalmasoknak találja azokat.

Harmadik helyen következett Ugron Jánosnak, Ugron Zoltán atyjának szentmihályi ménese. Ezen ménest Ugron János maga alapította. Abban az időben nagy gond és sok pénz árán alapított a Wesselényi-, Peleki- és más híres erdélyi ménesekből beszerzett anyakanczák, Ugron János

a lótenyésztést szintén az erdélyi jobb tenyésztésekből beszerzett ménekkel folytatta. Lovnyárban legelőn, télen pedig fedett nyílt akolban nevelte, de igen jól takarmányozta. Ezen rensszerrel lovai nem kényesedtek el, hanem igen erős, edzett, kitaró lovakat nevelt. Ha istállóba kerültek és hamba fogták őket, annyira tüzes lettek, hogy ostromozás helyett sokszor a simuton is meg kellett kötni a kocsi kerekét és meg így is megtörtént, hogy elragadták a kocsit. Ezek lofaj az erősebb testalkatú és sok vérű, nagyoféle lovak közé tartoztak és katonai czéloknagyon beváltak. Az eladó lovakat mind a katonai loavatató bizottságok vették meg. A ménes Ugron János halálával feloszlott, mert fia Ugron Zoltán az atyja halálakor kiskorú lévén, a hátramaradott összes ingóságok szabadkézből árverésre kerültek s így a ménes is feloszlott és egyrészen olyan kezekbe került, a kik a kancza-anyagot nem használták fel tenyésztésre.

Később Ugron Zoltán nagykorú lett s atyja fiatfalvi és szentmihályi birtokait átvette és ménes is alakított. Nagy szorgalommal kezdette meg a lótenyésztést elég jó eredménnyel. Majd más gazdasági ágak idejét annyira igénybe vették, hogy a lótenyésztésre kellő gondot nem tudott fordítani. Azért azt csak mint mellékes gazdasági ágat kicsinyben folytatja jelenleg.

Irodalom.

A magyar birodalom története. Ilyen czimű két kötetben megjelenő új munkának első füzetek fekszik előttünk. Szerzője Acsády Ignác, kiadója az Athenaeum. Mikor új munkának nevezzük, akkor nemcsak megjelenése idejére gondolunk, hanem arra a szellemre, arra a felfogásra is, mely benne megnyilatkozik. Nem kell az olvasónak sokat lapoznia a munka eddig megjelent részében és meggyőződik, hogy Acsády könyve semmiféle eddig megjelent magyar történethez nem hasonlítható. Egyikből sem domborodik ki olyan élesen, hogy ezt a nemzetet a benne kialakult néposztályok összessége tartotta fenn, hogy dicsőségében ép oly része van a munka bajnokainak, mint kardforgató vitézeinek. Acsády az első, ki a földmivelő jobbágyot, az ipar és kereskedelem uttörőit és felvirágoztatóit, a szellem, a gondolat hőseit az őket megillető helyhez juttatja a magyarság ezeréves történetében. Egyiknek sem kedvez a másik rovására, mindegyik egy-egy színe a képnek, melyet a magyar történiáról fest, egy-egy színe, mely a többihez simul és valamennyivel nagy harmoniába olvad össze. Nemcsak azt mutatja meg Acsády, hogy mint küzdött a magyarság fennmaradásaért, hanem azt is, hogy mint használta fel a kivívott eredményeket, mint illesztett minden megszerzett követ államiságának mind magasabbra emelkedő épületébe. Megrajzolja a magyar nemzetet a harcztéren, meg otthona meghitt körében, magánéletének legjellegzetesebb vonásaiban. Majd szervező, majd fentartó, majd alkotó geniuszát csodáztatja meg velünk, a nélkül, hogy a szempontok sokfélesége, a világítás, a színek változatossága és különfélesége megzavarná történeti képének egységét. Valóban az egész magyar nemzet története ez, nemcsak felfogásában juttatván kellő helyet a nép minden rétegének, hanem feldolgozása módjában is megemlékezvén róluk. Mert mindenen egyforma élvezettel olvassák, a tudósok, a munkában feldolgozott óriási anyagnál, az eredeti kutfő tanulmányok sokaságánál fogva, a laikusok pedig előadása világossága és könnyedsége folytán. Ragyogó nyelve, stílusának emelkedettsége soha sem válik a könnyű megértés akadályává. A munka értékét, a szélesebb körű olvasó közönség szempontjából, növeli aránylagos

elkesedéssel határozta el, hogy haladék nélkül körül és beültetik eper csemetével a falu melletti mindkét temetőt, a mi hasonlóra bírta már a szomszéd faluk vezetőit is. Az eddigi hideg körpont felmelegedett s szórja sugarait minden irányban. Feljött a nap... s hazánknak fel kell virulnia!

Jutalomjáték. Szombaton f. hó 15-én lesz társulatunk nagytehetségű és nagy tudású rendezőjének: Deréki Antal ismert nevű írónak és színésznek jutalomjátéka, mely alkalommal itt először: „Az udvarhelyi királybíró” című népies, énekes színműve kerül előadásra. Ez évadban ritkán volt ugyan alkalmunk Deréki nagyalkító képességében gyönyörködni, mert egy szerencsétlen baleset folytán ballábán betegeskedik már két hónap óta, de a miket játszott: „Henschel fuvaros”, „Peleskei nótárius” stb. eléggé bizonyítják kitűnő színészi kvalitásait. Mint rendező: fáradhatlan szorgalmu és az évad sikerült előadásai mind az ő érdemeit gazdagítják; mint író: az országban elismert névvel dicsekedhetik és megvagyunk győződve, hogy ez új darabjával, melyet Székelyudvarhely történeti multjából merített, régi írói érdemeit csak szaporítani fogja. Ez érdekes előadásra felhívjuk a n. é. közönség kiváló figyelmét, mert Deréki megérdemli, hogy őt közönségünk jutalomjátéka estéjén minél számosabb megjelenésével tüntesse ki.

Városunk képviselőtestülete e hó 17-én fogja megtartani őszi rendes közgyűlését, melyen tárgyalás alá kerül a jövő évre megszerkesztett költségvetési előirányzat is. Az összes szükséglet 145 ezer 707 K 70 fillér és ezzel szemben fedezet 145 ezer 937 K 30 fillér s 229 K 60 fillér fölösleg van feltüntetve. A különböző pótdók együttesen 25 százalékot tesznek s ugyanezzel a pépztárnokok, állatorvos, városgazda és a dijak kivételével valamennyi tisztviselő törzsfizetését emelni ohajtanák. Ugy beszélnek, hogy egyesek nagyon várják a fizetés fölemelését, mert azonnal nyugdíjazásukat fogják kérni s akkor is lesz annyi fizetésük — dolog nélkül, mint most munkálkodás után. A minden oldalról megindult fizetésemelés utáni vágyakozás előbb-utóbb bajba hozhatja adófizetőinket. Gazdasági válság elé jutathatja, ha esetlegesen meggondolatlanul cselekszünk. Nem mondható túlmagasnak tisztviselőink fizetése. De hát növekedett-e az adózók jövedelme, keresete? Bizony nem fog ártani erről is gondolkodni egy keveset... (Beküldték.)

Rablási kísérlet. Homoródoklándról írják lapunknak, hogy folyó évi október 30-án d. u. egy 4 óra tájban Gyárfás Mihály baróthi lakos, erdővállalkozót az ugynevezett Rikahükk nevű helyen három egyén az oklándi határon megtámadta. Gyárfásnál 467 K 70 fillér volt s ezt akarták az utonálló jómadarak tőle elrabolni. Ütlegetni kezdtek s követelték a pénzt és mindaddig kint voltak, míg a véletlenül közelben volt Kovács Dániel feléjük kiáltotta, hogy: „Ne öljétek meg hej!” Ekkor szétszaladtak a tolvajok, kiknek neveit tudósítónk — reméljük csak egyelőre — elhallgatta.

A tizenegyedik csapás. Kőrispatakról a következő sorokat vettük: „A tiz csapás, mely közönségünket alaposan végig járta, egygyel megszorodott. A duvadak garázdalkodása már veszélyes jelleget öltött. A szegénység kukoricáját, krumpliját, melyet a széleken, az erdők közt termel, a vaddisznók tették tönkre, ugyannyira, hogy a ki meg akarta menteni, éjjel-nappal strázsálni kellett. A juhnyájakra pedig állandóan a farkasok rontottak s tizedelték. Most már éppen tehetetlenek vagyunk a fenevadakkal szemben. Alig mulik el éjszaka, hogy áldozatot ne követelnének az apró marhák közül. A napokban pláne egy lovat vágtak le; megállítván ezzel a szekekrét egy 7 apró gyermekkel bíró családapának. Ugy-e gyönyörű állapotok?!.. A mit a végrehajtói hatalom — mely több napon át csendőri fedezettel működik — meghagy, arra a farkasok — melyek a falu felett ordítva és lakmározva lesik a maradékot — tesznek kezdet. Hát aztán a többi?.. Közállapotaink leírását nem kívánom, mert azt megközelítőleg sem tudnám adni. Pusztulunk, veszünk. A tönk szélén állunk. Nincs itt egyéb, csak szegénység, baj; nem hallatszik egyéb, mint a köz-, a magán nyomor és a farkasok ordítása. Iskolázásról abszolút szó sincs. Kíváncsossá lett volna a székely kongresszust itten, a székely nyomorúság e klasszikus földön tartani meg; ennél hálásabb talaj nem

kinálkozhatik sehol a tanulmányozóra. A baj forrásait pedig a felsőbbség a községi bírakban, ezekben az áldozatokban keresi és találja, kikre minden fokon irgalmatlanul sózzák a 100 meg 100 koronákat, illetve forintokat. Ha közvetlen hatóságunk több figyelmet és gondot nem fordít közönségünkre; ha az eddigi felületességet ügybuzgalom és alapos kéz nem váltja fel: ugye nép kénytelen felkerekedni és új hazát keresni. A hol semmi sincs, ottan könnyen megy a hurcolkodás. Vigit.

A székelyudvarhelyi „Polgári Önképző- és segélyező-egylet” rendes fillérestélyeit 1902. november 10-én, hétfőn az egylet nagytermében megkezdte, mely estélyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Műsor: 1. Nyitány a helybeli zenekar által. 2. Megnyitó beszéd Solyossy Endre egyt. elnök által. 3. Zene. 4. Szavaltat Benedek Aladár által. 5. Felolvasás Gyerkes Mihály által. 6. Hegedűjáték Loschdorfer Kálmán által. 7. Szavaltat Kun Karolina által. 8. Zene. 9. Monolog Biró Árpád által. 10. Zene. Tánccz 12 óráig. Belépti díj, mint rendesen. Rendezők: Fischer Ferencz, r. b. elnök, ifj. Szemerjai Károly, r. b. alelnök, Holstein Regina, Rudolf Irén, Klein Armin, Novák János.

A szentmiklósi orgonaalapra az ottani ifjusági dalkör által adományozott 336 koronán kívül a következők adakoztak: id. Kerestély Dénes (ev. ref.), Bartalis József, Szöcs István és neje (ev. ref.), Benke Lajosné 1—1 koronát. Márton Mózes, Csiki Mózes, Simó Mihály, özv. Molnár Istvánné, Lukácsi Mihályné szül. Boros Vilma, Lukácsi Judit, Lukácsi Sófálvi Dénes 2—2 koronát. Elekes Zsigmond 3 koronát. Molnár Anna, Fülöp János, Forgács János, Lukácsi Ferencz, Márton Zsuzsanna, Lukácsi Áron, Göncz Károly 4—4 koronát. Fülöp Péter, Vári István (alsó), Szentannai Ferencz, Darkó Lajosné szül. Filep Gizella 5—5 koronát. Szentannai Dániel, Lukácsi János, Sófálvi András, Molnár Mihályné, Bándi Zsuzsanna, Lukácsi Mózes, Lukácsi Mihály, ifj. Szentannai János 6—6 koronát. Bálint Domokos 7 koronát. Sófálvi Dénes, Farkas Mózes, Farkas József, felső Vári István, Tiboldi Elek, Tiboldi Sándor, Farkas Ferencz, Márton András, nagykedei Szentannai Mózes, Márton Rákhel, Vári Áron 8—8 koronát. Szentannai Mózes, Szentannai Borbála, Fülöp Sándor (Csikszereda), kiskedei Márton Dénes, Göncz Jolán (Kissolyos) és Szentannai Mózes (Ploest) 10—10 koronát. Szentannai Sámuel gazdasági szaktanár (Losonc) 20 koronát. Tiboldi András 6 koronát. Tiboldi Ferencz 2 koronát. Csiki Juliánna, Csiki Mózes, Dobos Mihály, Lukács Mózes, Csiki Zsigmond, Mészáros Lajos, Simó András, Simó Domokos, Barabás János, Fekete Mózes, Márton Judith 1—1 koronát. Buzogány Béni, Nagy Sándor, Kohn Izsák, László Mózes, Bereczki Domokos 40—40 fillért. Simó Sándor, Lakatos Márton, Molnár Albert 20—20 fillért. Midőn a kegyes adományokért köszönetet mondunk; nem mulaszthatjuk el köszönetet fejezni ki a brassói Csioflek testvéreknek, a kik szakszerű és a kornak teljesen megfelelő orgonát készítettek a szentmiklósi egyháznak. Ezért őket az érdekelt egyházak előjáróinak bátran ajánljuk. ó—s.

Ismeretlen tettes. Ezt a jól ismert címet viseli Engi János földmives, felsősófálvi lakos gyilkosa is, aki mult vasárnap egy ütessel halálát okozta kiszemelt áldozatának. Enginek özvegye és hét neveletlen árvája maradt hátra. Különben Felsősófálván gyenge lábon állhat a közbiztonság, mert ugyanakkor a koresmába mulatozott társaság egyik tagja egyedül nem mert hazaindulni; félén, hogy „vele nem jó dolog történik”.

Joghátrány az ürszék miatt. Valóban ázsiai állapotnak nevezhetők azt a kellemetlen tény, mely a helybeli kir. járásbíróság arasnyai udvarán észlelhető. A bűnügyekkel foglalkozó bíróság ugyanis a kincstár által örökölt Tamászovits-féle régi és ronda épületben van elhelyezve, hol a fel- és alperesek már a büzös udvaron bőven megbűnhődnek el- és el nem követett tetteikért. E miatt már joghátrány is következett, melyet a hozzánk beküldött sorok szomorúan illusztrálnak. Egy jogkereső így panaszkodik: „Folyó hó 27-ére egy panaszsom folytán a helyi kir. járásbíróság bűnügyi osztályához voltam idézve. Már fél 8 órára megjelentem, de a folyósó tele volt emberrel, az udvaron pedig oly nagy bűdösség volt, hogy kénytelen voltam a kapu előtt a járdán várakozni. A hogy a 8 órát elűtötte s a tárgyaló

bírónál jelentkeztem, azt mondták: elkéstem, el vagyok makacsolva. Makacsolni — ugy hiszem — csak a fél hibájából lehet. Hogy a bíróságnál váróterem volna, nem vettem észre, mert az emberek mind a tornácra állottak; én pedig azzal, hogy a tornácra nem fértem el, az udvaron pedig a bűdösség miatt nem várhattam: — azt hiszem — nem hibáztam. Egy jogkereső.”

A szerencse olyan, mint a lidércz. Az emberek gyarlósága abban tűnik ki, hogy szerencséjüket egész életükön át ott keresik — a hol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidércz, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeresemény, a 600,000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott 8. beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főarústitó egyszerre nyolcz szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencsáját és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest, Bálvány-utca 10. Az új terv szerint, 5000 nyeresémnyvel szaporított XI. sorsjáték első osztályának húzása már 1902. évi november hó 20. és 21-én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K, egy fél 6 K, egy negyed 3 K, egy nyolczad 1 K 50 fillér.

Utmutatás

a gabonaszizsik (Calandra granaria L.) irtására

A gabonaszizsik (egyed. vidéken zsuzsok, árpaszuzsok, magtári zsuzsok is, tudományos néven Calandra granaria Linné) kis és karsu természetű, hosszú fejű bogár, melynek hosszúsága 3—4 mm., szélessége pedig 0.7—1 mm. Testszíne sötét-barna. E bogár csak a magtárakban él. lassu járásu és repülni nem tud, mert szárnyfedője alul a repülő szárnya egészen hiányzik. Zavarás esetén álhalottat színlel, de azután egy-két perc múlva ismét megmozdul.

A gabonaszizsik az egyes gabonaszemekben fejlődik, még pedig leginkább a buza-, az árpa-, a rozs- és a kukoriczában, a zabban már ritkábban. Azonban csakis a magtárban elhelyezett magvakban, lábon álló gabonában nem. A nőstény petéit egy rakja a szemekbe, hogy rajtuk hosszúra nyulott fejével (ormányával) előbb egy kis lyukat fur, azután megfordul és petéjét a furott lyukba tojja. A gabonaszizsik lárvája fehér színű és csak rágó szeme barnás színű; teste formátlan és igen ráncos; lába nincs. Egész kifejlődöttségéig a szem belsejében éri el és lisztes belsejével táplálkozik is, benne bábozódik és a gabonaszemet csak akkor hagyja el, hogyha már teljesen kifejlődött, azaz mikor már bogárrá vált.

Kártétele abból áll, hogy valamint a kifejlődött bogár, ugy a lárvája is a gabonaszem belsejét annyira kirágja, hogy annak csak épen a korpája, héja marad meg. Minthogy pedig a szizsik teljes kifejlődéséhez körülbelül 45—50 nap szükséges s egy nőstény 36—60 petét tojhatik és továbbá, minthogy a bogár fejlődése egyes melegebb fekvésű magtárban egész éven át majdnem fönnakadás nélkül folyik, vagy télen legfeljebb két-három hónapig szünetel, azért könnyen érthetővé válik, hogy e bogár rövid idő alatt miért szaporodik el néha olyan tömegesen és miért tesz olyan nagy kárt a gabonában. Figyelmet érdemel az is, hogy a szizsik tömegesen csak a zugokban felhalmozott szemetes gabonában szokott szaporodni s innen húzódik át a magtárban levő tiszta gabona-garmadákba, melyekben tovább szaporodik. Egyáltalán szereti a nyugalmat és a sötétséget (Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Gazdaközönség figyelmébe!

Mindentéle **magvakat**, ugymint: **Lóhere-, luczerna-, repcze-, lenmag-, tökmag-, riczinus- és napraforgó** stb. **magvakat** bármily nagy mennyiségben **veszek a legmagasabb napi áron s azonnal készpénzzel fizetem.**

Gál János,

kereskedő Székelyudvarhely

rövidsége, a kiállítás fénye, a szöveg közé szorított illusztrációk sokasága és a mű rendkívüli olcsósága, a mennyiben egy-egy füzet ára 60 fillér, az egész negyven füzetes munkának bolti ára pedig füze 24 korona lesz. Megrendelhető és kapható a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztésében) Székelyudvarhelyt.

Katalin császárnőról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 180. füzet. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár, ki egyúttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Egyházi élet.

Meghívó az udvarhelyköri Dávid Ferencz-fiókegyletnek H-szentpálon f. évi november hó 20-án (csütörtökön) tartandó közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Istentisztelet egy imával, tartja Dombi János, homoródszentmártoni lelkész. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szaval Barra Róza. 4. Felolvasást tart Kovács Imre h.-keményfalvi lelkész. 5. Szaval Bencze Etel. 6. Kereszturi körből esetleg érkező vendégeink felolvasása. 7. Elnöki bezáró. Tudnivalók: a) A gyűlés d. e. fél 10 órakor a templomban kezdődik s kevés szünet után az iskolában a hivatalos részzel folytatódik. b) Szerény ebédre gondoskodva lesz, kik részvételüket a helybeli paphoz nov. 18 ig bejelentik. Derzs, 1902. nov. hó 2-án. Sándor Gergely elnök.

A kereszturi „Dávid Ferencz-Egylet” folyó évi november hó 15-én d. e. 10 órakor Székelykeresztúron, a gymnasium nagytermében felolvasógyűlést tart, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Templomi isteni tisztelet. Egyházi beszédet mond Geréb Zsigmond lelkész. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Szaval Varga Dénes lelkész. 4. Felolvas dr Szolga Ferencz tanár. 5. Szaval András Zsigmond. 6. Indítványok. Székelykeresztúron, 1902. október 30-án. Sándor János, elnök. Deák Miklós, titkár. Mérsékelt árú ebédre gondoskodva van.

Iparügyek.

A székely iparkamara közgyűlése.

Marosvásárhely, okt. 29.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara október 29-én kezdte meg a harmadik ötéves ciklust, midőn törvényes formák közt választott tagjaival első teljes ülését tartotta. De ez az ülés nemcsak azért érdemel figyelmet, mert jubiláris jellegű, hanem mert sok fontos tárgya van mélyen a székely közgazdasági érdekekbe.

A gyűlést, melyen az új tagok csaknem teljes számmal jelentek meg, Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök vezette. Üdvözölte a szép számmal megjelent tagokat. Ez az érdeklődés — ugymond — biztató jel, hogy a kamara tagjai komoly ügyszerelettel fognak közremunkálni a nagy és fontos feladat megoldására, mely a székely közgazdasági érdekek védelmében és hazafias ügyszerelettel áthatott támogatásában csúcsosodik ki. A szerep, melyre vállalkoztunk, nagy kötelességre hív, de aztán annyira felemelő is, hogy teljes odaadással állhatunk melléje, elhárítandók az akadályokat, megkeresvén az eszközöket, melyek által, míg egyrészt méltányos kívánságaink megvalósulását kivihajjuk, másrészt e hazarész ipari és kereskedelmi jelentőségét emeljük kívánatos magaslatra. Ehez kérte a kamara támogatását, biztosítván tagjait az elnökség és tisztikar odaadó munkásságáról.

A tetszéssel fogadott elnöki bevezető után — napirend előtt megemlékezett még Kossuth

Lajos születésnapjának imént megült ünnepéről, melyben a kamara, mint ilyen, bár Kossuth Lajosnak közgazdasági téren is hallhatatlan érdemei vannak, azért nem vehetett részt, mert nem volt megalakulva. Kéri, hogy Kossuth Lajos emlékét iktassák jegyzőkönyvébe.

Szölt az önálló vármegye érdekeiben Marosvásárhelyt augusztus hó folyamán tartott népgyűlésről, melyen a kamarát, mint a mely kezdetől fogva hive és szószólója volt az önálló vármegyeletnek — képviselte.

Indítványozta, hogy gróf Wickenburg Márk államtitkár első üléséből üdvözölje a kamara.

Megemlékezett Darányi Ignác földmívelésügyi m. kir. miniszternek f. évi október 28-án Marosvásárhelyt és folytatódag a Székelyföldön tett látogatásáról, mely látogatás fontos közgazdasági érdekeinkkel áll kapcsolatban és a melyhez, ismerve a földmívelésügyi miniszter nagy tudását, egyszerűségét és a székelység iránt többször kimutatott jóindulatát, a legjobb reményeket fűzhetjük.

Elnöki közlések során bejelentette a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek a székely körvasut kiépítésére vonatkozó válaszát, mely szerint a körvasut gyors kiépítését anyagi okok gátolják. Most azonban változtak a viszonyok, a székely körvasut költsége az állam költségvetésébe felvételett s mint azt Lukács László pénzügyminiszter jelezte, a székely körvasut egyszerre fog kiépülni.

A gyűlés örömmel vette tudomásul. Nagy kár, hogy nyomban nem tett lépéseket aziránt, hogy az építésnél lehetőleg székely anyagot használjanak fel, azt fokozatosan előre székely munkásokkal termeltessek, fuvaroztassák és az építés egyéb munkálatainál is székely munkásokat alkalmazzanak.

Örvendtes tudomásul szolgált, hogy a kovásznai asztalos ipari szakcsopót, Szabó Gyula székelyudvarhelyi könyvkötő, Szabó Lajos székelykereszturi nyomdász, Csernát Sándor marosvásárhelyi szíjgyártó és Filep Dezső székelyudvarhelyi agyagiparos a kamara közbenjárására állami támogatásban részesültek. (Folyt. köv.)

Utmutatás

a ragadós száj- és körömfájás ellen való védekezésre és ezen betegség gyógyítására.

(2. Folyt.)

Hogyan védekezzünk a ragadós száj- és körömfájás ellen? Ha már most tudjuk azt, hogy a betegséget megkapja az állat, legelés közben, itatás, etetés közben, vagy az által, hogy trágyát, takarmányt, almot olyan helyről hord, a hol a betegség uralkodik. Ha azután tudjuk azt, hogy a betegséget ruhánkkal, kezünkkel, lábunkkal, az istállóeszközökkel átvihetjük állatainkra, akkor, ha meg akarjuk védeni állatainkat ettől a betegségtől, nem szabad etetnünk, itatnunk, legeltetnünk olyan helyen, a hol a ragadós száj- és körömfájásban megbetegedett állat legelt, evett, avagy ivott. Nem szabad ilyen istállóból szarvasmarhával takarmányt, almot vagy trágyát kihordani, hanem csak lóval s azt is csak akkor, ha a betegség már megszűnt s erre a hatóság engedélyt adott. Nem szabad beteg állat vakaróját, keféjét, igáját, szekér- (kocsi-) rudját, beteg állat istállójának seprőjét, lapátját, vályuját, vagy az itató vödört használni. Nem szabad olyan udvarba vagy talán épen istállóba menni, a hol beteg állat áll vagy állott, nehogy ruhánkkal, csizmánkkal hordjuk széjjel a betegséget.

Ha meghalljuk, hogy valamely községben száj- és körömfájás uralkodik, ott közös kutakon ne itassunk, közös legelőre állatainkkal ne menjünk, korcsmákba, vendéglőkbe ne kössünk be, mert nem tudhatjuk, hogy nem evett avagy ivott-e, nem járt-e ott beteg állat. Olyan községben lakó vagy olyan községből hozzánk vetődött mészáros, herélőt, miskarólót, marhakereskedőt, kanászt, juhászt, csordást, gulyást, a hol ragadós száj- és körömfájás fellépett, ne eresszünk tanyánkra vagy udvarunkra, de különösen ne eresszük állatainkhoz, mert az ilyen emberek gyakran olyan helyeken is megfordulnak, a hol beteg állat van és könnyen megtörténhetik, hogy elhúrozolják a betegséget.

Ezeket kívül tartsuk mindig tisztán istállóinkat, sokat és gyakran almozzunk s gyakran mosogassuk tiszta gyöngő borezetes vízbe mártott puha ronggyal vagy szivacsos és nagy állatok (szarvasmarhák) száját. (Folyt. köv.)

Különfélék.

— **Kuncz Elek** kir. tanküreti főigazgató közlebről városunkba érkezett középiskoláink látogatása czéljából.

— **Áthelyezések és kinevezés.** Az igazságügyi miniszter L á z á r Kálmán helybeli kir. alügyészt a marosvásárhelyi kir. ügyészséghez helyezte át. Ezen előléptetéshez hasonló áthelyezéssel mindenesetre nagyobb tér jut a derék alügyész tehetségének és szorgalmának kifejtésére. — A kir. ítélőtábla elnöke Filep Imre katonai szolgálatban volt kézdivásárhelyi kir. törvényszéki joggyakornokot a székelykereszturi kir. járásbíróshoz helyezte át. — A helybeli kir. pénzügyigazgatóság Bereczky Zsigmond végzett főgimnáziumi tanuló a helybeli kir. adóhivatalhoz adóhivatali gyakornoknak nevezte ki.

— **Az udvarhelyi róm. kath. espereskerület** közlebről tartott ülésében Szabó Albert kir. közjegyző helyett Embery Árpád róm. kath. főgymnasiumi rendes tanárt státusgyűlési képviselőnek választotta. A tehetséges, kiváló tulajdonságokkal bíró tanár bizonyára méltóképpen és a legjobban fogja betölteni szép elhivatását, melyet az espereskerület közbizalma reá ruházott.

— **Jubileum.** Kedden f. hó 11-én ünnepi szintársulatunk Micseyné B á c s k a y Julcsa 25 éves színészi működésének jubileumát, mely alkalommal: „A kőnévillei harangok” operette kerül színre, a társulat összes tagjainak közreműködésével, úgy hogy a legkisebb szerepeket is elsőrendű tagok vállalták el. A jubiléus közönségünknek régi kedvence és így azt hisszük, hogy úgy a közönség, mint a t. szinügyi bizottság is szívesen csatlakozik azon szerény ünnephez, melyet a társulat nem az igazgatójának, de közkedveltségű kollégájának rendez. M. B á c s k a y Julcsa nemcsak a vidéki nagyobb színházaknak, de a budapesti népszínháznak is éveken át elsőrendű tagja volt s mint ilyen mindenhol kivívta, úgy a sajtó, mint a közönség elismerését, mert gyönyörű hangjával, örökvidám kedélyével, eredeti alakításaival mindig magával tudta ragadni hallgatóit. Midőn 25 — több-ször tövises, mint rózsás — évek után, nálunk ünnepi szinpadra léptének forduló ünnepét, hiszszük és reméljük, hogy közönségünk sem mulasztja el régi kedvencének a szeretet és elismerés adóját méltó módon kifejezni.

— **A Székelykereszturi Székely Társaság** m. hó 29-én tartotta rendes ülését, melyen Jakab István és Szász Ferencz tagok a debreczeni és aradi karácsoni Bazárra küldendő székely szövöipari termékekből mutattak be igen szép darabokat. Ezek úgy a kiállítás, minőség, mint az ár tekintetében bármikor kiállják a versenyt a gyári cikkekkel szemben. Elhatározta a társaság, hogy ezen székely termékek minél nagyobb körben való elterjesztését előmozdítja. A Székelykeresztúron felállítandó Petőfi- és Bem-émlék táblák elkészítése végett a társaság Hargita Nándor ipariskolai igazgató-tanárt keresi meg.

— **Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya** f. hó 11-én d. u. 3 órakor a megyeház kistermében ülést tart, a melyen első sorban a parajdvideki faértékesítő- és a havasalji kerületben legelőértékesítő szövetkezetek alakításának a módjai lesznek megállapítandók, a melyre ép ezért a választmány tagjainak minél teljesebb számban való megjelenését kéri az elnökség.

— **Egy irodaigazgató öngyilkossága.** Szűcs Pál helybeli kir. törvényszékünk szorgalmas munkássága irodaigazgatója e hó 2-án, a delutáni órákban hivatali helyiségében föbelötte magát. Másnap reggel halva találták meg íróasztala mellett. Három levelet hagyott hátra s azokban elpanaszolja, hogy maró betegsége kergette a halálba. Temetése e hó 4-én a kir. törvényszék bírói és tisztviselői karának részvételével volt.

— **A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházi értekezlet** e hó 2-án tartott rendkívüli közgyűlésén megejtette a szükséges választásokat, megállapította az értekezlet ez évi programját, melynek végrehajtására egy 12 tagú bizottságot küldött ki.

— **Az oklándi kaszinó** előtt lefolyó kánális patak partján egy a mult őszön ültetett szép almafa csemete a tavaszon jóformán ki sem levelezett s most már a mult hó végén teljes virágzásban hirdeti az ottani faiskola dicsőségét. Az utszéli eperfa csemeték is gyönyörűen integetnek a jövő-menők felé, most már szabályozott egyenruhában. A faiskola mestere közlebről nagy értekezletet hívott össze saját indításából, mely nagy

Hivatalos rész.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 15792., 15817., 15836., 15838., 15886., 1902. alisp. sz. Székelyudvarhely város polgármesterének és valamennyi község előljárójának. Közhirrététel végett értesitem, hogy Parajd és Martonos községek szarvasmarományaiban a ragadós száj- és körömfájás járványosan fellépett és a községi zárlatok elrendelték. Ellenben a Kápolnásoláshalu, Bögöz és Kápolnásoláshalu községek sertésállományaiban uralgó fertőző betegség illetve sertésorvác és Homoród-telek állományában járványosan uralgott rühmegszűnt és az ezekre vonatkozó zárlatok hatálytalan. Székelyudvarhelyt, 1902. nov. 4-én, Damokos, alispán.

Felfogott és elveszett állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 15362., 14676., 15139., 15451., 15455., 15819., 15820—902. alisp. sz. valamennyi község előljáróságának és Székelyudvarhely város polgármesterének. Közhirrététel végett értesitem, hogy f. évi okt. 14-én Muzsna község határán 1 drb pejkanca szopós csikójával és egy 3 év körüli pejkanca (egyik hátsó lábán nyomorék, homlokán kis holddal), mindkettő együtt — felfogott. A Tartod mezőjén nyaraló szűzgulyából f. évi szeptember 25-én d. u. 11 órakor elveszett egy drb 2 évet betöltött (fehér fejű, előre álló fehér szarvu (kajla), jobb fülén a szűz gulya pléh jegye 102. számmal jelezve) üsző tinó. Mult hó 5-én pedig a homoródpályai bivalcsordához egy 8—9 éves körüli fiatal bivaltehén tévedett és azóta Homoródpályán gondozzák. — Homoródkarácsonfalvi Zsigmondnak m. hó 19-én éjjel két 5 éves barna lova (egyiknek homlokán csillag és a lába csuklóban fehér) elveszett. Abásfalvi János Andrásnak m. hó 15-én a legelőről 2 drb 3 éves lova (3 évesek) elveszett. Egyik sötét szürke, a másik barna; előbbin „p”, utóbbin a „G. T.” van. Tibód községben 2 drb két éves szürke ló, jegytelen paripa m. hó 17-ike óta felfogva van. Oroszhegyen 1 drb 3 éves fehér szőrű, fehér szarvu, széles fejű ökröt m. hó 25-én felfogta. Bedő István hodgyai lakosnak f. évi okt. 23-án Lengyelfalvi Örszoháztól 1 drb pejszőrű kanczája tévedt. Homlokán csillag 2 hátulsó lába gyűrűs, a szőr lekopott. Székelyudvarhelyt, 1902. november 3-án. Dr Damokos, alispán.

Eltűnt leányka. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 15793—902. alisp. Valamennyi községi előljáróságának és Székelyudvarhely város polgármesterének. Legszelebb körben leendő körözés közhirrététel végett értesitem, hogy Kovács Antal Györgyné, szül. Bartos Lidia muzsnai lakos Lidi nevű leánya, a ki Agyagfalván Schvechter Józsefnél lakott, folyó hó 13-án nyomtalanul eltűnt. Személyleírás: Születési év 1890., vallása evang. ref., termete közepes, arcza kerek, szeme kék, szemöldöke gesztenye, orra rendes, szája rendes, fogai épek. Sz.-udvarhelyen, 1902. évi november 4-én. Damokos, alispán.

Pályázat erdőőri és erdőszolgai állásra. Sz. 1902 közg. Pályázati hirdetmény. A székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatal kerületében lévő fülei hatósági erdőőri és felsőrakosi hatósági erdőszolgai állomások megüresedvén, az ezen a szabályrendeletileg megállapított illetmények elvételevel összekötött állomások betöltése céljából pályázat nyitott. Ezen állásokra pályázni szándékozók felhivatnak, hogy az erdőtörvény 37. cikkében foglalt teljes minősítésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat, valamint eddigi alkalmaztatásukat és a magyar nyelvnek szöveges írásban való tökéletes birását igazoló okmányaikkal felszerelt és szabályszerűen bélyegzett, aláírásukkal és irt kérvényüket legkésőbb f. évi november hó 20-ik napjának déli 12 óráig a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz anélkül is inkább nyújtsák be, mivel a később érkező figyelembe vétetlenné válnak. Udvarhelyvármegye közg. erdőszolgai bizottságának Székelyudvarhelyt, 1902. évi október hó 20-án tartott ülésénél. Damokos, alispán, elnök.

Házalás megtiltása. Másolat. 93. 106., 1902. B. M. számú körrendelet. Nova-Gradiska község területén a házalást tiltó körrendelet hatályát veszti. Valamennyi vármegyei és

városi törvényhatóságnak. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi szeptember hó 12-én 58,269. sz. a. kelt átiratában közli velem, hogy vett értesülése szerint a horvát-szlavon-dalmát klr. országos kormány f. évi augusztus hó 15-én 54,688. sz. a. jóváhagyta azon szabályrendeletet, melylyel a házalókereskedés Nova-Gradiska község területén a fennálló házalási szabályok 17-ik §-ában és ezen §-kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett tiltott. Miről a czimet közhirrététel végett értesitem. Budapest, 1902. évi október hó 12-én. A miniszter meghagyásából Dr Sélly sk. miniszteri tanácsos. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz.: 15251—902. alisp. Valamennyi község előljáróságának. Miről közhirrététel végett értesitem. Székelyudvarhely, 1902. október hó 22-én. Damokos, alispán.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Jó házi-koszt kapható esetleg lakással. Hol — megmondja a kiadóhivatal.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt, Fernengel Gyulánál kaphatók.

Törlő- és táblaszivacsok legnagyobb választékban, olcsó árak mellett a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában kaphatók.

Legfinomabb cukrász-sütemények Ernszt György cukrászatában Székely-Udvarhelyt (Főtér, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

KOCSIK kiváló minőségben és olcsó árakon állandóan kaphatók: **Albert Péter** kovácsmesternél Székely-Udvarhelyt. Használt kocsikat becsérél és kijavít. 6—52

Kiadó lakások.

A Főpiactéren két udvari lakás 3—3 szobából álló, konyha, pincze és mellék helyiségekkel ellátott, egyik emeletes, földszintes, egyes szoba ügyvédi, vagy más irodának alkalmas: pincze- és raktárhelyiségek kereskedőknek azonnal kiadók és elfoglalhatók. Értekezhetni a tulajdonos: **KONCZ ÁRMÁN** gyógyszerészszel.

Tanulmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák beajánlását, előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKÁCS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyei, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő fémcementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítás berendezések, kellekek nagyban és kicsiben, Kőltéségetések, előmérletek szerkesztése.

Szám 4340—902. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirrét teszi, hogy Fülöp Mózes végrehajtnak ifj. Balácsi Samuel végrehajtást szenvedő elleni 200 korona tőkekövetelés s járuléka iránti végrehajtási ügyében a bethlen-

falvi 94. számú tkvben A + 177. hr. sz. ingatlan 4 K, 178. hr. sz. ingatlan 20 K, 179. hr. sz. ingatlan 320 K, 391. hr. sz. ingatlan 4 K, 401. hr. sz. ingatlan 4 K, 402. hr. sz. ingatlan 4 K, 406. hr. sz. ingatlan 8 K, 407. hr. sz. ingatlan 24 K, 408. hr. sz. ingatlan 26 K, 832. hr. sz. ingatlan 16 K, 833. hr. sz. ingatlan 12 K, 851. hr. sz. ingatlan 12 K, 852. hr. sz. ingatlan 14 K, 1022. hr. sz. ingatlan 32 K, 1023. hr. sz. ingatlan 20 K, 1175., 1176. hr. sz. ingatlan 16 K, 1177. hr. sz. ingatlan 12 K, 1316. hr. sz. ingatlan 24 K, 1490. hr. sz. ingatlan 14 K, 1963. hr. sz. ingatlan 22 K, 1997. hr. sz. ingatlan 24 K, 2052:2. hr. sz. ingatlan 8 K, 2150. hr. sz. ingatlanra 16 K, 2151. hr. sz. ingatlan 10 K, 2228. hr. sz. ingatlan 42 K, 2265:1. hr. sz. ingatlan 36 K, 2440. hr. sz. ingatlan 18 K, 2476. hr. sz. ingatlanra 14 K, 2478. hr. sz. ingatlan 12 K, 2614:6. hr. sz. ingatlan 6 K, 2655:22. hr. sz. ingatlan 4 K, 2674:11. hr. sz. ingatlan 4 K, 2752:16. hr. sz. ingatlan 2 K, 2752:28. hr. sz. ingatlan 6 K, 2801:22. hr. sz. ingatlan 4 K, 2872. hr. sz. ingatlan 14 K, 2873. hr. sz. ingatlan 22 K, 2874. hr. sz. ingatlan 36 K, 3270. hr. sz. ingatlan 2 K, 3271. hr. sz. ingatlan 2 K, 3272. hr. sz. ingatlan 4 K, 3527. hr. sz. ingatlan 6 K, 3528. hr. sz. ingatlanra 4 K, 3761. hr. sz. ingatlanra 4 K becsértékben ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi november hó 13-ik napján d. e. 9 órakor Bethlenfalva község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog, az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy ova-dekképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1902. július hó 14-ik napján.

Dr VOITH,
kir. tszéki bíró.

Fogorvos PERL JÓZSEF

AMERICAN DENTIST

✿ Székelyudvarhelyre megérkezett. ✿

Készít műfogakat és légnymatu fogsorokat vulkánitban és aranyban. Korona és hidmunka (szájpadlás nélkül).

Végez mindennemű fogorvosi műtétet, u. m.: fogaknak teljesen fájdalom nélkül való kihuzását, fogak és gyökerek tömését arannyal és más jónak bizonyult tömő-anyaggal.

Lakása: Budapest-szálloda I. sz.
Rendel d. e. 9—12 és d. u. 2—5 óráig.
Tartózkodási idő néhány nap.

Verseny ajánlati hirdetmény.

A vagyon bukott székelyegyleti első takarékpénztár csödválasztmányja a csödtömeg tulajdonát képező székelykereszturi 1295. számú tkvben A + 6. rend szám alatt felvett ingatlan, valamint a rajta levő összes épületek és tartozékok eladását határozta el.

A felépítmények állanak: egy új emeletes kőházból, mely 24 lakszobát, 5 konyhát, 6 kamarát és 1 pinczét foglal magában, továbbá egy régi lakházból, kocszi szinből, raktárházakból, istállókból, jégveremből, faskamarákból és jelenleg a székely borkereskedés részvénytársaság által bérelt borospinczéből. A telek egész területe 2 hold 923 □ ölet tesz.

Venni szándékozók felhívom, hogy zárt írásbeli ajánlataikat a csödválasztmányhoz, vagy alulírott tömeggondnok kezéhez folyó évi november hó 30. napjáig nyújtsák be. Ha megfelelő és a forgalmi értéket megközelítő ajánlat nem tétetik, az eladás eszközöltetni nem fog.

Székelyudvarhelyt, 1902. novem. 1-én.

Dr LUKÁCSFFY ISTVÁN,
ügyvéd, tömeggondnok.

Sz. 604—1902. kge

Faárverési hirdetmény.

A homoródalmási birtokosság tulajdonát képező s az ideiglenes üzemtervben 1901—1905. évekre kihasználásra előírt 17280 kholdról a hatósági becslés szerint 9262 m² bükk mûfa és 87048 m² bükk tűzfából álló fatömeg 15838 koroná bcsár mint kikiáltási ár mellett folyó évi november hó 20-ik napján délelőtt 10 órakor Homoród-Almás község házában írásbeli zárt ajánlattal egybekötött nyilvános árverés útján becsáron felül elfog adadni.

Az írásbeli ajánlatok az árverés megkezdése előtt az árverés vezetőjének adandók át.

Az árverésen részt vevők a kikiáltási ár 10 százalékát 1583 koronát készpénzben avagy óvadékképes értékpapirban letenni kötelesek.

Utóajánlat egyáltalában nem fogadatik el.

Az árverési és szerződési feltételek a közbirtokossági elnökél Homoród-Almásban megtekinthetők.

Homoród-Almásban, 1902. évi október hó 27-én

A közbirtokosság elnöke.

Szám 2659—902. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kereszti kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Barabás György végrehajthatónak Barabás Mihály végrehajtást szenvedő elleni 44 K tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a sz. udvarhelyi kir. törvényszék, sz. kereszti kir. járásbíró területén lévő szentdemeteri 24. sz. tjkben foglalt A I. 1—4. sz. 54., 55., 467., 468., 877.,

878. és 1128. hr. sz. ingatlanokra egészben és egytömegben 694 koronában ezennel az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi december hó 22-ik napjának d. e. 9 órakor Szentdemeter község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Szekelykeresztúr, 1902. szeptember hó 30-án.

VERESS,
kir. albiró.

Szám 4216—902. tlkvi.

Hirdetmény.

Kisköde község telekkönyveinek birtok szabályozás következtében az 1869. évi 2579. sz. szabályrendeletre képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazok ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak.

E célból az átalakítási munkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1902. évi december 9-ik napján fog kezdődni. Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekeltek, hogy a birtok tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottan jelenjenek meg és az új tlkvi. tervben netaláni észrevételeiket annál bizonyosadják elő, mert a régi telekkönyv végleges kitása után a téves átvezetésből eredhet sokat jöhiszemű harmadik személyek iránt többé nem érvényesíthetők;

2. mindazok, a kik a tjkben előforduló jegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldött határnapon kezdődő eljárása alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazok, a kik valamely ingatlan tulajdonjogot tartanak, de tlkvi bekebelezéskalmas okiratok nincsenek, hogy az átirat 1886. XXIX. t.-cz. 15—18. és az 1889. XX. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és az igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy hassanak, hogy az átruházó tlkvi tulajdonos átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szövegyét nyilvánítsa, mert különben jogait az uton többé nem érvényesíthet és a birtok illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

4. azok, akiknek javára már megszűnt vetelésére vonatkozólag vagy megszünt egy van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyanezen ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmek, illetve hogy törlési engedély nyilvánvégett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert lenesetben a belyegmentesség kedvezményelesnek.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.
Szekelykeresztúr, 1902. évi október 10-én

VERESS,
kir. albiró.

MAGYAR KÖNYVTÁR

Kiadja: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedése
Budapest, Andrássy-ut 21.

Egyes szám ára 30 fillér.

A zárjelbe tett név a fordító, illetve a közrebojsajtó neve.

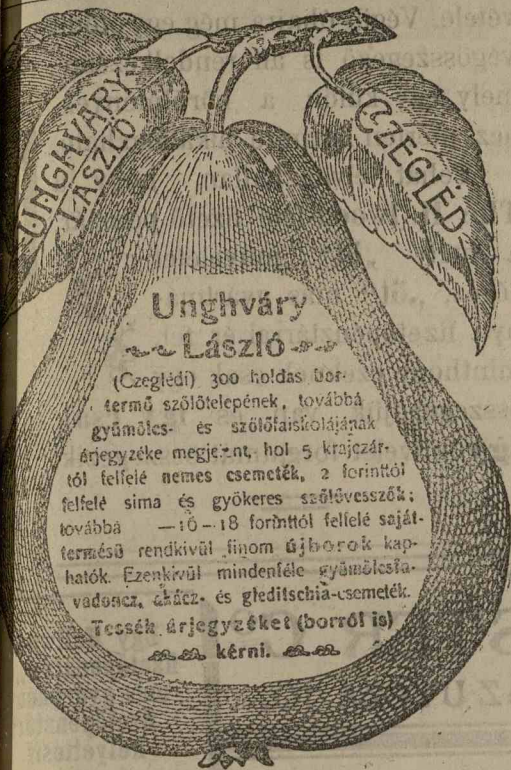
Szerkeszti: RADÓ ANTAL

Minden füzet egyenkint kapható.

- *1. Katona J. Bánk-bán. (Beöthy Zs.)
2. Maupassant. Apró elb. (Tóth B.)
3. Berzsenyi D. Válogatott ódái.
4. Coppée. Kovácsok szájrája s egyéb elb. költem. (Radó A.)
5. Kisfaludy K. Akerók. (Beöthy.)
6. Sípulus. Humoreszek.
7. De Amicis. A bor. (Tóth B.)
8. Zrínyi Szigeti vész. (Bánóci J.)
9. Maurier-Potter. Trilby. (Fai B.)
10. Csokonai. Dorottya. (Négyessy.)
- 11—12. Arany János válogatott balladái. Isk. kiad. (Riedl.)
13. Olasz elbeszélők tára. (Radó.)
14. Petőfi. Utí rajzok.
15. Dumas. A kaméliás hölgy. (Szemere Attila.)
16. Somlady. Légyott hármashan.
17. Francia elbesz. tára. (Ambrus Z.)
18. Roretta. A becselének. (Radó A.)
19. Kisfaludy K. válogatott költeményei. (Bánóci József.)
- 20—21. Shakespeare. Szentivánéji álom. (Arany J. Isk. kiadás.)
22. Kármán. Fanni hagyományai. (Bánóci József.)
23. Byron. Manfred. (Arányi E.)
24. Agai Adolf. Viola Vera.
25. Sardou és Nájac. Vajunkel. (Fai B.)
26. Deák F. 1861-iki első felirati beszéde.
27. Aischylos. A lelánczolt Prometheus. (Zilahy Károly.)
28. Bárony I. Vadász történetek. (Radó A.)
29. Murger-Barrière. Bohém-élet. (Radó A.)
30. Béla király névtelen jegyzőjének könyve. (Szabó—Mika.)
31. Molière. Dandin Gy. (Hevesi S.)
32. Gracía G. 1848. március 15.
33. Bourget. 3 elbeszélés. (Hevesi.)
34. Szabolcska Mihály. Versek.
35. Turgenev. Az ötödik kerék. (Sz. Nőgál J.)
36. Kosuth 1848. júl. 11-iki beszéde.
37. Flammarión Camille. Csillagos esték. (Tóth B.)
38. Tóth K. A király házasodik.
39. Dros. Az úr, az asszony és a baba. (Béri Gy.)
40. Vértess A. Kisvárosi történetek.
41. Ibsen. A négyüzlő. (Vikár B.)
42. A kuruczvilág költész. (Kardos A.)
43. Schiller. A messinai menyasszony. (Váradi A.)
44. Petőfi. Elbesz. és hírlapi cikkek
45. Poe. Rejtelm. történetek. (Tolnai)
46. Jókai M. Emlékbeszéd Rudolf trónörököséről.
47. Kosma A. Vig elbeszélések.
48. Butti. Az erkösten. (Tóth B.)
49. Petőfi Sándor. J. naplója és levelei Térey Marikához. Jókai előszával.
50. Tenyson. Arden Enoch (Lőrinczy Leher) Zs.)
51. Murai K. Huszárszerelm.
52. Magyar népköltés. (Morvay.)
53. Cavalotti. Enekek éneke. (Radó)
54. Fáy válogatott meséi. (Bádcis.)
55. Salagub gróf. A medve. (Ambrozovics D.)
56. Ambrus Zoltán. Hajótörtétek.
57. Meyer Konrad. Egy szegény ifju szenvedése. (Hevesi S.)
- 58—59. Jókai. Helvita.
60. Csécs. Falusi asszonyok. (Szabó)
61. Kölcsey válogatott beszédei.
62. Yhe. Ujjaztatás. Amerikai reg.
63. Aida. Pázmány Péter élete.
64. Falk M. Erzsébet királynéről.
65. Cicero. Az öregesről. (Fábán.)
66. Rudyard Kipling. Indiai elbeszélések. (Mikes L.)
67. Kabos Ede. A csengeri kalapok és egyéb történetek.
68. Szalárdy János siralmas krónikája. (Angyal D.)
- 69—70. Arany. Toldi. (Isk. kiadás.)
- *71. Molière. A fősvény. (Hevesi S.)
- *72. Jókai. A fekete ver.
73. Pintarchos. Perikles. (Kacsokovics)
- 74—75. Arany. Kiseb költeményei. (Moravcsik.) (Iskolai kiadás.)
76. Spanyol elbeszélők. (Szalay E.)
77. Nansen Fr. Ejen és jegen át. I. A Fram utja. (Brózik K.)
78. Nansen Fr. Ejen és jegen át. II. A szánut. (Brózik K.)
79. Gvadányi. A peleskei notárius. (Kardos Albert.)
- *80. Braccio. Pietro Caruso. Vergo. Paraszthecület. (Radó.)
81. Mikszáth K. Két elbeszélés
82. Coppée. Henriette. (Bottlikné Tölgyessy M.)
83. Matilde. Seroa. Lányok. (Tóth.)
84. Sophokles. Antigone. (Kemenes J.)
85. Arányi E. Márciusi dalok.
86. Tolnai Lajos. A nagygyarások.
- 87—88. Arany. Toldi esteje. (Bánóci J.) (Iskolai kiadás.)
- *89. Giacosa. Boros szerelm. (Radó)
90. Helldai válogatott meséi. (Imre.)
91. Musset. Tizán fia. (Marquis G.)
92. Kielland Elbeszélések. Ritók.
93. Wells. Világok harca. I. rész. (Mikes Lajos.)
94. Ugyanaz. II. rész.
95. Kölcsey válog. versei. (Négyessy)
96. Boccaccio válogatott elb. (Radó)
97. Keleti G. (Idősb MarkóKároly)
98. Francia elbeszélők. (Ambrus Z. és Tölgyessy M.)
99. Olasz elbeszélők. (Tóth B.)
100. Jókai M. Szép Angyalka.
101. Arany J. Az első lépés. Jókai öröge. (Komáromy L.) (Isk. kiad.)
- 102—105. Arany. Személyes Toldi szerelméből. (Moravcsik.) (Isk. k.)
- *106—108. Shakespeare. János király. (Isk. kiad.)
- *109—112. Shakespeare. Hamlet. Arany. (Isk. kiad.)
113. Papp D. Utolsó szerelm.
- *114. Molière. Botsinálta doktor. (Gábányi Árpád.)
115. Virág Benedek. Válogatott költeményei. (Zilinszky A.)
116. Murai Károly. Mese-mese.
117. Kerékgyártó-kávé. (Dr. Korchmáros Kálmán.)
118. Orosz elbesz. tára. (Ambrozovics)
119. Salvatore Farina. Erősebb a szerelemnél. (Tóth B.)
120. Csorai M. törtéje. (Angyal.)
- 121—122. Arany. Katálin. Keveháza. Szent-László füve. (Radnay.) (Isk. k.)
123. Ibsen. A társadalom támaszai.
- *124. Coppée Adós fizess Reg. (Tóth)
125. Kisfaludy S. válogatott regéi. (Csobáncz. — Táltka. — Doboz Mihály és híve. (Szigetvári Iván)
126. Tolstoj. Népies elbeszélések. (Szabó E.)
127. Becsky L. Amerikába és vissza.
128. Murai. Kain. (Mikes Lajos.)
129. Kóbor Tamás. Elbeszélések.
130. Kancsary Ferenc levelei. Személyes. (Dr. Vácz J.)
- 131—132. Moeller. Az arany-csináló. (Szerdahelyi Sándor.)
133. Angyal D. Bethlen Gábor életrajza. Számos képpel.
134. Sípulus. (Rakosi V.) Ujabb humoreszek.
135. Kancsary F. Pályam emlékezte. Személyes. (Balassa.)
136. Zöldi. Színész-törtétek.
- 137—139. Arany. Buda halála. (Moravcsik Géza.) (Isk. kiad.)
140. Anatole France. Régi dolgok. Elbeszélések. (Ambrus Z.)
141. Poe E. Rejtelm. történetek. Második sorozat. (Tolnai Vilmos.)
- *142. Molière. Akényeskedők. (Hevesi)
143. Thury Z. Úrak és paraszok. Elb.
144. Arany. Vojtina ars poetikája. (Kelemen Béla.) (Isk. kiad.)
145. Tinódi Sebestyén válogatott históriái énekei. (Perényi A.)
- *146. Tóth E. A toloncz.
147. Szabóné Nagall Janka. Mara és egyéb történetek.
148. Kisfaludy Károly vig elbeszélései. (Bánóci J.)
149. Kipling. A Dsungenl könyve. I. (Mikes L.)
150. Magyar népdalok. (Kovács A.) (Iskola kiadás.)
- 151—153. Kempis. Krisztus követéséről.
154. Jókai M. Ne nyulj hozzám.
- 155—156. Ekeidit és esküdtbírók könyve. (K. Nagy S.)
157. Wells. Az időgép. (Mikes.)
158. Petőfi. Osáldai versei. (Szinyei F.) Képekkel.
159. Tábori K. Különös történetek
160. Ouida. (Tonia. T. Fenyvessy Sz.)
161. Francia elbesz. tára. (Ambrus és Hevesi.)
- *162. Aischylos. Agamemnon. (Váradi Antal.)
163. Petőfi. A helység kalapácsa. János vitéz. (Bánóci. Képekkel.)
164. Kipling. Indiai történetek. II. (Marquis Géza.)
165. Majthényi Flóra. Spanyolországi képek.
166. Verseygy Ferencs válogatott költeményei. (Madarász F.)
167. Plutarchos. Coriolanus. (Dr. Kacsokovics Kálmán.)
168. Mindszenti G. és Apor P.
- 169—170. Dosztojevskij. A játékos naplója. (Szabó Endre.)
171. Petőfi. Táj- és életképek. (Vajda)
172. Barnum milliód. (Dömökös E.)
173. Radó Antal. Két elől. költő.
174. Kencő Géza. Három elbesz.
175. Jókai M. Kiseb alkalmi beszédei. (Szinyei Ferencz.)
176. Id. Arányi Kornél. Jellemképek a magyar zenevilágból.
- 177—178. Semere-Morácy. A sakkjáték kézikönyve. Képekkel.
- *179—180. Shakespeare. Coriolanus. (Petőfi—Radó.)
181. Petőfi S. vegyes költeményei. I. r. (Balassa J.) Képekkel.
182. Heine költem. (Endrői S.)
183. Vándorheym I. G. Hűz hónap Abessziniában. (Brózik.) Képekkel.
184. Tarsai. Dönt vitéz Róman.
- *185. Jean Racine. Phaedra. (Arányi)
186. Balassa Bálint válogatott költeményei. (Erdélyi Pál.)
187. Patapenko. Egy vna diák elbeszélései. (Ambrozovics D.)
188. A bécsi képes krónika. Madzsar I. (Személyes.)
189. Conan Doyle. Doktor Holmes kalandjai. I. (Lándor T.)
190. Cyprian. (Andor J.) Margitka szöke és egyéb történetek.
191. Kipling. A Dsungenl könyve. II. (Mikes Lajos.) Képekkel.
192. Ovidius verseiből. (Paulovits)
193. Jókai M. Napvilág. Elb. Isk. kiad.
194. Tellerossy Zebulon levelei Mindenváró Adámhoz. (Váradi Béla.)
- *195. Vergo. A farkas. (Radó Antal)
196. Mikes. Macksay. (Alexander E.)
197. Brody Sándor. Emberfejek.
198. Herczeg F. Elbeszélések.
199. János. (Zilahy Kis B.) Katona J. élete.
200. Rákosi Jend. Aescopus.
201. Cornelius Nepos. Híres férfiakról. (Dr. Székely István.)
- *202. Kisfaludy Károly. Szilágyi Mihály szabaddalása. — Mátyás déák. Hűség próbjá. (Bánóci József.)
- *203. Eugène Brieux. A bícsó. (Gábor Ignác.)
204. Charles Dickens. Vázlatok. Fordította (G. Pogány I. és Pogány M.)
205. Ambrus Z. Arnyékalakok.
206. Kadár Emil. Elbeszélések.
- 207—208. H. G. Wells. Dr. Moreau szigete. (Mikes Lajos.)
209. A Kalevalából. A Lemminkäinen-Runkó. (Vikár B.)
210. Petőfi költeményei. Élete és költészete. (Somogyi Gyula.)
211. Faludi Ferencs. Három elbesz. a Téli Éjszakák-ból. (Radó A.)
212. Endrői Sándor. Ghitia. — Az otthon világából.
213. Mutatni. Százda és egyéb történetek. (Gábor Ignác.)
- *214—215. Shakespeare. Othello, a venezzei mór. (Mikes Lajos.)
216. Zrínyi. Áhüm. (Ferenczi Z.)
217. Bárony István. Szól a puská.
218. Angol elbesz. tára. (Phillips. — Merriek. — Becke.) (Marquis G.)
- *219. Gerhart Hauptmann. A tákácsok. (Komor Gyula.)
220. Petőfi. Az apostol. Jakab Ö.
221. Radó A. Dante.
222. Conan Doyle. Doktor Holmes kalandjai. (Lándor T.) II. sor.
- 223—224. Mikszáth K. A jó palócok.
225. Pierre Loti. Tünné képek. (Dr. Marquis Géza.)
- *226. Tóth Ede. A falu rossza.
227. Kémi Simon. Magyar krónikája. (Császár Mihály.)
228. Benedek Elek. Apró történetek.
229. Charles de Berkeley. A kis márkid. (Lándor Tivadar)
230. Petőfi Elbeszélő költ. I. (Radó V.)
- *231—232. Edmond Rostand. Cyrano de Bergerac. (Ábrányi E.)
- *233—234. Benito Peroa Galdos. Elektra. (Radó Antal.)
235. Petőfi. Románcok. Lenkei H.
- 236—237. Vergilius Aeneise. I. 1—5. ének. Baróti Szabó Dávid. (Radó—Tóth.)
- 238—239. Gr. Szechenyi I. Hétel.
240. Petőfi Elbeszélő költ. II. (Radó V.)
- 241—245. Mikszáth. Sz. Péter eszergője.
- *246. Höfner. (Bródy Sándor.)
247. Amerikai elbeszélők. Angolból Ford. (Szappanos Aladár.)
248. Helldai Y. Gertie és egyéb törté.
249. Faludi Ferencs versei.
250. Petőfi. Baratság és szerelem.
251. Kipling. Dsungenl könyve. II.
252. Gorkij Maxim. Csudra Maki és egyéb elbeszélések. (Ambrózovics)
253. Jókai M. Napvilág. Elb. Isk. kiad.
- *254—255. Schiller. Vilmós. (Váradi Lándor T.)
- *256—258. Brieux. A vörös talár.
259. Galeotti Mario könyve Mátyás királyról. (Császár M.)
- 260—261. Jókai M. Válogatott részletek az új fidesur c. regényéből. Isk. kiad.
262. Lenau költeményeiből. (Feleki Sándor.)
263. Tulsek Anna. Örvény és egyéb elbeszélések.
- *264—265. Tolstoj Leo. A sötétség országa. (Szabó E.)
- 266—267. André Theuriet. Virágos erdő. Regény. (Lándor Tivadar.)
268. Sailustius. Catilina összeesküvése. Ford. Kacinczy Ferencs. (Wirth Gyula.)
269. Gorkij Maxim. Malva. Elbeszélés. (Yartin.)
270. Petőfi. Baratság és szerelem II. (Ferenczi Z.) Tull Odón képeivel.
- 271—272. Apponyi Albert gróf válogatott beszédei. (Kőrösi Henrik.)
273. Conan Doyle. Dr. Holmes kalandjai III. sor. (Lándor Tivadar.)
274. Ouida. A kis tolvaj és egyéb elbeszélések. (Marosi Ilona.)
275. Peiser Ignác. Képek a régi Pest-Budáról.
- *276. Turgenev. A kegyelemkenyer. Szinmű. (Barabás Abel.)
- 277—278. Mikszáth Kálmán. A tót atyák.
279. Tacitus. Germánia. (Tonelli Sándor.)
280. Petőfi. Haza és szabadság. I.
281. Kemeckey Jend. Bodrogközi történetek.
- *282. Maeterlinck Maurice. A hivatlan vendég. — A vakok. (Dr. Marquis Géza.)
283. Jókai M. Március 15-iki szöveg. — A szabadságharczából.
284. Ambrus Zoltán. Berzsenyi báró és családja I. sorozat.
285. Ugyanaz II. sorozat.
286. Jeanne Marni. A kirkól nem szól a krónika.
287. Plutarchos. C. J. Caesar. (Kacsokovics K.)
- *288—289. Shakespeare. Romeo és Julia. Ford. (Felekes Béla.)
290. Petőfi. Haza és szabadság II.
291. Jókai M. Petőfi Sándorról.
292. Ignatius. Változatok a G huron.
- 293—294. Vergilius. Aeneis. II. füzet. (6—10 ének). Ford. B. Szabó D. (Radó—Tóth.)
295. Turgenev. Sz. Ioán. Csöndes vidékek. (Szabó E.)
296. Somlady I. Elhírázott élet és egyéb történetek.
- 297—298. Vergilius. Aeneis. III. füzet. (11—12 ének). Ford. Baróti Szabó Dávid. Szótaral. (Radó—Tóth.)
299. Gorkij M. Huszárszerelm és egyéb.
300. Deák Lajos. Csokonai.
301. Petőfi. Végzetes költemények. II.

Megrendelhető a „SZEKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában
BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajzkereskedésében
Szekelyudvarhelyt.

MEKIROK
KÉPES KÖNYVTÁRA
Könyves részletfizetésre kapható
SZEKELY-UDVARHELY kiadóhivatalában.
Szekelyudvarhelyt.

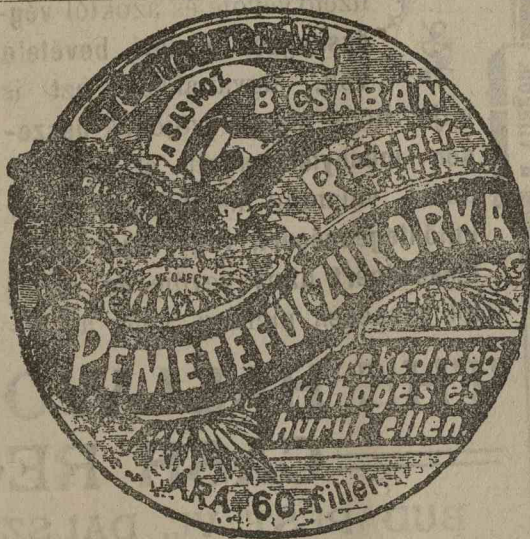

Logogramm

ruha
jelzéséhez
kivarráshoz.

Igen jól használható **pecsétnyomó**
nak és bélyegző festékhez.
Minden névre kaphatók 1 ko-
ronáért.
„DIADAL” magyar rug-
gyanta kézi
nyomdák
legnagyobb választékban 2 koronától 15
koronáig. — Piros, ibolya, fekete stb
bélyegzőfestékek; „DIADAL” ruggyanta- és
ézbélyegzőhöz használható állandóan
festékes párnák.
Keletbélyegzők raktára.
Mindenféle bélyegzők és pe-
csétnyomók egyházak, iskolák, hiva-
talok, községek, magánvállalatok, kereske-
dők és iparosok részére a legolcsóbban,
gyorsan és pontos kivitelben beszerezhetők a
„Szekely-Udvarhely” kiadóhivatalában
(BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajz-
szerkereskedésében) Szekelyudvarhelyt.

DERZSI ÁRPÁD épület- és
diszmu
bádigos
Szekely-Udvarhelyt
(Szombathelyi-utca, a kerületi be tegsegélyző pénz
tár mellett), elvállal minden e szakába vágó-
munkálatokat, u. m. torony- és házfedést,
ócska fedelek kijáratát. Raktáron tart
mindenféle konyha eszközöket, házi szükség-
leteket, kertészeti cikkeket és fürdőkáda-
kat. Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pon-
tossággal teljesít. — *Költségvetéseket díjtala-
nul elkészít.* h—26.

Köhögés és rekedtség ellen nincs jobb a
RETHY-féle
pemetefü cukorkánál,
de vásárlásánál vigyázzunk
és határozottan RETHY-félét kérjünk,
mivel sok haszontalan utánzata van.
* 1 doboz ára 60 fillér. *
Csak RETHY-félét fogadjunk el!

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszser, a mely már több
mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül al-
kalmasztatik köszvény, csúznál és meghüleséknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevasár-
laskor óvatosak legyünk és csakis
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
védjeggyel és a „Richter” czéggelgyezssel
fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerész
Budapesten.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

**KÁDÁR-
ÜZLETEMET**
van szerencsém a n. é. közönség szí-
ves figyelmébe ajánlani. — **Raktáron**
tartok: boroshordókat, fenyőkádákat,
csebreket, kártyákat és dézsákat. — El-
vállalok gyári, raktár- és pinzeberen-
dezéseket pontos és szolid kivitelben.
— Javításokat gyorsan és olcsón tel-
jesítek. — Hordók hitelesítését is el-
vállalom. — Szíves pártfogást kérve,
vagyok kész szolgálattal:
Magyari Istán,
kádár-mester.
5-25

Clayton & Shuttleworth
Vácz-körút
63. sz.
Budapest
Műszaki és gépjármű
által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcséplőgép-készletek
továbbá járgány-csépítőgépek, löhőre-csépítők, tisztító-rosták, konkolozók, kaszáló- és arató-
gépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek,
szekavágók, repavágók,
konkolozók-morzsolók,
daráló, örlő-malmok,
egyetemes acél-ekék,

2 1/2 egész 12 lörög,
szalmakaszalók,
konkolozók, kaszáló- és arató-
gépek, szénagyújtók, boronák.

2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek

Részletes árjegyzékek kivá-
ratra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincoln törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

Iskolahegedűk
és hegedűfelszerelések
nagy választékban és olcsón kaphatók
BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajz-
szerkereskedésében Szekelyudvarhelyt.

FRANKLIN-JÁRSULAT
KIADÁSA
MAGYAR
REMEKIROK
55 KÖTET
SHAKSPERE
ÖSSZES SZINMŰVEI
6 KÖTET
ARUK EGYÜTT
240 KORONA
KÜLÖN:
Magyar Remekírók 220 kor
Shakspere 30 kor

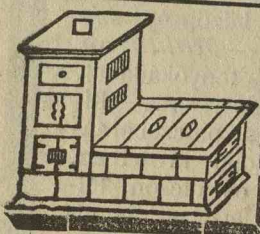
Most jelent meg a II. sorozat!
TARTALMA:
Arany János munkái II. kötet.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta
Riedl Frigyes.
Kossuth Lajos munkáiból.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta
Kossuth Ferencz.
Reviczky Gyula összes köl-
ményei. Sajtó alá rendezte és beve-
zetéssel ellátta Korödi Pál.
Szilágyi Ede szinművei I. köt.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta
Bayer József.
Vörösmarty Mihály munkái II.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta
Gyulai Pál.
Az öt kötetből álló első sorozat tartalma:
Arany János munkái I.
Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.
Vörösmarty munkái I.
Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.
Tompai Mihály munkái I.
Sajtó alá rendezte Lévy József.
Garay János munkái.
Sajtó alá rendezte Ferenczy József.
Csiky Gergely szinművei.
Sajtó alá rendezte Vadnai Károly
Minden könyvkereskedésben kapható.

„KEGYELET”

disztemetkezési intézet
Székely-Udvarhelyt, a Főtéren,
Barcsay Károly
divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.
Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászhabonását is elvállalja. Hullákat exhu máltat s bárhonnan elszállítat. Raktárt tart fa- és érc-koporsókból, szemfödleket, párnák-, szalagok- és egyéb gyász kellékekből mindig nagy választékot. Új gyászkocsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Főelve: olcsó és pontos kiszolgálás.
27-52.

PAPP ZAKOR
ENDRE
VASKERESKEDÉSE
Az „Arany Kaszá”-hoz
SZÉKELYUDVARHELYT.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki közönség igen becses figyelmét felhívni dusan berendezett

vaskereskedésemre.

Nagy raktárt tartok mindennemű legjobb minőségű rudvasakban, főző és melegítő kályhákban, épület- és butorvasalás, konyhaberendezési cikkek, mindennemű szerszámok legjobb acélból, gondosan készített váltócékekben. — Legjutányosabb ár és pontos kiszolgálás mellett eszközölök. — Szíves pártfogást kérve, jegyzek
PAPP ZAKOR ENDRE
vaskereskedése az „Arany Kaszá” hoz.

Uj!

Hazai gyártmány!

Elismerő

oklevéllel kitüntetve!

Hazafias köteles-ségünk pártolni
EMKE a versenyképes hazai készítményt!
TÉNTA

5% és 5% az EMKE javára!
EMKE az EMKE javára!
Pecsétviasz!

Felülmul minden gyártmányt!

Főlösslegessé teszi az eddig használt külföldi készítményeket!

Eredeti friss töltésben és csomagolásban Székelyudvarhelyt egyedül:

BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és rajz-szerkereskedésében kapható.

Legolcsóbb, mert legjobb!

Egy Hallwood fizetőpénztár „öt” más gyártmányú fizetőpénztárt helyettesít.

Ön is tudja meg,

hogy a The Hallwood Casch Register Company által Amerikában gyártott fizetőpénztárak a legtökéletesebbek és ez idő szerint a legjobbak a világon.

Leírás a világon.
mert a The Hallwood fizetőpénztárnál elérhető, hogy a főnök egy pillanat alatt, egy tekintésre megláthatja, hány Receptért fizető vevője és azoktól végső összegben mennyi bevétele volt, ugyanakkor azt is látja, hogy hány vevőjének összesen mennyiért adott el kézi eladást, valamint megtudhatja, hogy különlegességért, vagy saját különlegességért hány vevője és azoktól összesen mennyi volt a be-

vétele. Végül óhajra még egy ötödik végösszegező is áll rendelkezésre, mely egy külön a körülményekhez mérten bármire alkalmazható. Tehát elvitázhatlan, hogy a The Hallwood-féle fizető pénztár, a mely „öt” műveletet végez, „öt” más gyártmányú fizetőpénztárral ér fel, minthogy ezeknek csak egy összegezőjük van és így csak egy művelet forgalmát összegezik.

THE HALLWOOD
CASH REGISTER CO
BUDAPEST, VI., DALSZÍNHÁZ-UTCZA 10.

Egy Hallwood fizetőpénztár „öt” más gyártmányú fizetőpénztárt helyettesít.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.
Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam aus der „Heilungsal-Apothek”
A. Thierry in Pregrada bei Rehtsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. [Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázokat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szagatásokat a testben. 5. Szeliden szabaddit a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja a veséket, megemésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájbüfögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógy-megfagyott s megégett tagokra ruh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, közhévenyt, fül-fájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítások Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Szétküldés csak előfizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs
használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifólium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, to-evesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgülys, a lábnak járasközben tör-sébesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek minden- kit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.**

Ezen gyógyhatásukban fölülmulthatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segitenek és ered-hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlye egynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt jesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshető- ségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn
mellett. Központi raktár Budapest Török F. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy- tárában és Bécsben Hradi L. gyógyiárában.

Nyomtatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1902.